

בית המשפט העליון

עפ"ה 19981-03-25

לפני: כבוד השופט עופר גרוסקופף
כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ
כבוד השופט חאלד כבוב

המערער: דניאל קדר

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דינו וגזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז בלוד בתפ"ח 60638-11-21 מהימים 4.11.2024 ו-27.1.2025, בהתאמה, שניתנו על ידי כבוד הנשיאה רות לורד, כבוד השופטת דבורה עטר וסגן הנשיאה כבוד השופט עמי קובו

תאריך הישיבה: כ"ה שבט תשפ"ו (12.2.2026)

בשם המערער: עו"ד לירן זילברמן

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון; עו"ד דניאל איקן;
עו"ד גל רוזנצוויג

בשם נפגעי העבירה: עו"ד ורד אנוך

פסק דין

השופט עופר גרוסקופף:

לפנינו ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי מרכז בלוד (כב' הנשיאה רות לורד, כב' השופטת דבורה עטר וסגן הנשיאה, כב' השופט עמי קובו) מיום 4.11.2024 בתפ"ח 60638-11-21, במסגרתה הורשע המערער בעבירה של רצח בנסיבות מחמירות, בגין כך שירה למוות באלדד פרי ז"ל (להלן: המנוח).

עיקרי כתב האישום

1. ביום 25.11.2021 הוגש נגד המערער כתב אישום לבית המשפט המחוזי מרכז בלוד, המייחס לו ביצוע עבירת רצח בנסיבות מחמירות לפי סעיף 301א(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) (עניינה של נסיבה מחמירה זו ברצח המבוצע לאחר תכנון או שקילה ממשית). על פי המתואר בכתב האישום, המנוח היה יזם

בתחום הנדל"ן והבעלים של קבוצת פרי, שעסקה בהקמת מיזמי בנייה. במהלך שנת 2018 הצטרף המערער, דניאל קדר (להלן: המערער), לקבוצת רכישה שיזם המנוח (באמצעות חברת-בת של קבוצת פרי) לשם הקמת בניין מגורים (להלן: הפרויקט). המערער שילם למנוח את מלוא התמורה עבור שתי דירות בפרויקט, בסך של 2,265,000 ש"ח (עבורו ועבור בנו. להלן: הדירות ו-סכום התמורה, בהתאמה), וקיבל מהמנוח ערבות אישית ומשכון להבטחת השקעתו. בחלוף כשנתיים, נקלעה קבוצת פרי להליכי חדלות פירעון, במסגרתם הגיש המערער ביום 29.11.2020 תביעת חוב. לבסוף, כחלק ממתווה לשיקום הפרויקט נדרש המערער לשלם תוספת כספית בסך של 1,366,458 ש"ח על מנת לקבל את הדירות שרכש (להלן: המתווה להשלמת הפרויקט או המתווה).

על רקע זה, החל המערער לקיים סיורים ותצפיות (להלן: הסיורים המקדימים או הסיורים) בסביבת ביתו של המנוח ובאזור בית הכנסת שבו נהג להתפלל (בית הכנסת ממוקם בחווה החקלאית ברח' מרדכי בשיסט ברחובות. להלן: בית הכנסת ו-החווה החקלאית, בהתאמה), זאת במטרה ללמוד את שגרת יומו. הסיור הראשון, לפי כתב האישום, נערך ביום 24.3.2021; ולאחר מכן המערער ביצע במשך תקופה של 7 חודשים 12 סיורים נוספים. הסיורים נעשו באמצעות רכבו (רכב מסוג "מאזדה" המצויה בחזקתו הבלעדית. להלן: הרכב), ובמסגרתם הגיע המערער בשעות הבוקר והערב לשכונה בה התגורר המנוח, חלף על פני ביתו, ואף ביצע תצפיות לעבר המקום. במקביל, בחודש יוני 2021 הגיש המערער תביעת חוב בהליך פשיטת הרגל שנוהל נגד המנוח, וטען כי הלה הוליך אותו שולל והציג בפניו מצגי שווא, תוך שהוא גורף לידיו את מלוא סכום התמורה ששילם עבור הדירות. בהמשך לאמור, וכחלק מהסיורים האמורים, ביום 12.10.2021 ערך המערער סיור נוסף (שכונה על ידי המדינה "החזרה הגנרלית"), במסגרתו יצא מביתו ברכבו בסמוך לשעה 05:39; הגיע לשכונת המנוח בשעה 05:55 וביצע סיור במקום. סמוך לשעה 05:56 המערער חלף על פני ביתו של המנוח, ובשעה 05:59 התמקם עם מכוניתו בחווה החקלאית בנקודה הצופה לבית הכנסת. המערער המתין עד להגעת המנוח לתפילת שחרית, ולאחר שהלה הגיע למקום בשעה 06:13, המערער נסע משם.

2. במועד שאינו ידוע למאשימה, לאחר תכנון והליך שקילה ממשי, גיבש המערער החלטה להמית את המנוח. ביום שישי, 15.10.2021, שלושה ימים לאחר הסיור האחרון שביצע המערער (להלן: יום הרצח), סמוך לשעה 05:43 יצא המערער מביתו כשהוא רוכב על אופנוע מסוג "קוואסקי" שבבעלותו (המצוי בשימוש הבלעדי. להלן: האופנוע), חמוש באקדח מסוג "גלוק" שבבעלותו ברישיון (להלן: האקדח), וזאת במטרה להמית את המנוח. כדי למנוע את איתורו, כיסה המערער את לוחית הזיהוי של האופנוע בסרט

דביק אטום (להלן: איזולירבנד). המערער הגיע לחניית בית הכנסת והמתין להגעת המנוח. סמוך לשעה 06:17 החנה המנוח את רכבו בחניה; המערער הבחין בו, צעד לעברו וירה 7 כדורים מהאקדח אל עבר ראשו, חזהו, גבו, וזרועו וירכו השמאליות. מיד לאחר מכן נמלט המערער מהמקום על גבי האופנוע. כתוצאה מהירי נגרמו למנוח נזקים רחבים שהביאו למותו. במעשים אלה גרם המערער בכוונה למותו של המנוח, זאת לאחר תכנון ולאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית, ותוך שימוש בכלי נשק חם.

3. במענה לכתב האישום הודה המערער כי ביצע את הסיורים האמורים, אך כפר בכך שהם נעשו כהכנה לביצוע הרצח, וכן כפר בכך שהוא ביצע את הרצח. עוד נטען, בין היתר, כי בעת שהרצח בוצע – המערער היה בביתו.

4. עוד יצוין, כי במהלך ניהול ההליך בפני בית המשפט קמא התקיימו דיונים רבים, במסגרתם, בין היתר, העידו מומחים ועדים שונים מתחום הנשק והאופנועים, וכן מספר עדי ראיה.

הכרעת הדין של בית המשפט קמא

5. ביום 4.11.2024 ניתנה הכרעת הדין של בית המשפט קמא (להלן: הכרעת הדין), במסגרתה הורשע המערער בביצוע רצח בנסיבות מחמירות של המנוח. תחילה, בית המשפט קמא תיאר את התפתחות החקירה. בתמצית, צוין כי בזירת הרצח עמד אופנוע חשוד, ובמצלמת תנועה נראה אופנוע חוצה צומת כאשר לוחית הרישוי שלו מכוסה באיזולירבנד; ובהיעדר חשודים – הוחלט להתמקד באופנועים. באמצעות צילומים שהופקו ממצלמות תנועה בסביבת זירת הרצח, ובסיועו של מר אסף לביא, עורך מגזין האופנועים "מוטו" (להלן: המומחה לביא), הגיעה המשטרה למסקנה כי האופנוע האמור הוא אופנוע "קוואסקי" מסוג Z1000SX או 1000SX. לצד זאת, בדיקות מז"פ העלו כי האקדח שנעשה בו שימוש ברצח היה מסוג "גלוק". לאור מידע זה, ובהינתן שהמנוח היה יזם נדל"ן שנקלע לחובות, הוחלט להצליב בין רשימות הרוכשים של דירות בפרויקטים של קבוצת פרי שלא נמסרו בהם דירות, עם רשימות של בעלי אופנועים מהדגמים האמורים ושל בעלי אקדח גלוק ברישיון. האדם היחיד הנכלל בשלוש הקטגוריות הללו, הוא המערער. מאחר שכך, גורמי החקירה החלו להתמקד במערער, ובהמשך לכך נמצאו עיקר הראיות שביססו את החשד נגדו.

6. כפי שנראה להלן, בית המשפט קבע כי הראיות במקרה דנן משתלבות זו עם זו, ויוצרות תמונה כוללת המאפשרת הסקת מסקנה הגיונית אחת, מעבר לספק סביר, לפיה המערער ביצע את הרצח. נקבע כי למסקנה זו לא הוצג הסבר חלופי (על ידי ההגנה או בית המשפט) המתיישב עם הראיות. משעה שעסקינן בראיות נסיבתיות, בית המשפט בחן את הדברים בהתאם למבחן התלת-שלבי שנקבע בפסיקה (ראו פסקה 34 להלן).

7. בשלב הראשון של המבחן, לו הוקדש עיקר הדיון, בית המשפט סקר את הראיות השונות הקיימות בתיק, וקבע את מהימנותן. תחילה, נקבע כי למערער היה מניע מוצק לרצוח את המנוח, משעה שהוא "חש כעס על המנוח באופן אישי לאור טיבה של מערכת היחסים ביניהם. הוא ראה במנוח כמי שרימה אותו ומנע ממנו את הרווח הגדול שציפה להרוויח מעסקאות הנדל"ן" (פסקה 62 להכרעת הדין). יצוין כי הלך הרוח של המערער החל לפני שנפתחו הליכי חדלות הפירעון, נוכח קצב התקדמות הפרויקט – עניין לגביו הוא התבטא בצורה קשה בקבוצת הווטסאפ של הפרויקט (להלן: קבוצת הווטסאפ), לרבות אמירות על כך שהוא איננו "מתכופף" מול "סחטנות", ותוך שסבר כי הוא עלול להינזק כלכלית בשל כך. כן יודגש, כי המתווה להשלמת הפרויקט לא שינה את הלך רוחו של המערער, מאחר שבמסגרתו היה עליו להוסיף סכום כספי משמעותי עבור קבלת הדירות. כמו כן, הסיורים המקדימים החלו בסמוך לאחר אישור המתווה בבית המשפט, והדבר נעשה לגרסת המערער על מנת להתעמת עם המנוח (המתווה אושר בחודש פברואר 2021 והסיור הראשון בוצע ביום 24.3.2021).

8. בית המשפט קבע כי במשך שבעת החודשים שקדמו לרצח, הגיע המערער 13 פעמים לסביבת ביתו של המנוח ולאזור בית הכנסת בו התפלל, וקיים בהם את הסיורים המקדימים. זאת על מנת ללמוד את שגרת היום של המנוח לצורך תכנון המועד והמקום לביצוע הרצח. לפי נתונים של חברת "איתוראן" שהופקו מרכב המערער (להלן: נתוני איתוראן), עלה כי המערער ביצע את הסיורים לרוב בשעות הבוקר המוקדמות, או בימי שישי, וב-4 הזדמנויות ביום שישי בשעות הבוקר המוקדמות (בדומה לזמן שבו בוצע הרצח). בחלק מההזדמנויות עצר המערער את רכבו בנקודות מהן היה יכול לתצפת על בית המנוח או על חניית בית הכנסת, למשך מספר דקות בכל פעם. שלושה ימים לפני הרצח, ביום 12.10.2021 ערך המערער "חזרה גנרלית", במסגרתה יצא מביתו והגיע אל זירת הרצח (הוא התמקם עם רכבו ברחוב נחליאלי הצופה אל עבר בית הכנסת), באופן דומה עד כמעט זהה לזמנים המשוערים של יום הרצח (ראו בהרחבה בפסקאות 68-69 להכרעת הדין).

המערער, כך נקבע, לא סיפק הסבר הולם לסיורים הרבים שביצע בסביבת מגוריו של המנוח. בחקירותיו במשטרה לא ניתן לכך הסבר כלל; ובמענה לכתב האישום אישר המערער כי נכח במקומות ובזמנים המתוארים לעיל, אך לא לשם עריכת סיורים מקדימים. לבסוף, בעדות בבית המשפט הסביר המערער כי הגיע לאזור על מנת להתעמת עם המנוח או במקרה (למשל בדרך הלוך או חזור מביקור אצל הבת שלו או מהעבודה). בית המשפט קמא קבע כי לא ניתן לתת אמון בגרסה זו, שכן מדובר בגרסה כבושה (באשר הועלתה לראשונה בבית המשפט, לאחר כשנתיים ממועד הרצח ולאחר שמיעת כל פרשת התביעה); נתוני איתורן מראים שלושה מקרים בהם המערער יצא מביתו וחזר לשם ישירות בסיום הסיור; והתשובות של המערער בחקירה הנגדית היו בלתי משכנעות. בכל הנוגע לגרסת המערער ביחס לרצון להתעמת עם המנוח, נקבע כי המערער לא הציג הסברים מספקים לעניינים שונים הקשורים לגרסה זו, לרבות העובדה שבפועל הוא לא התעמת עם המנוח באף אחד מהסיורים, לא חיכה לו מחוץ לרכב, ואפילו לא המתין להגעתו יותר מכמה דקות ספורות. המערער אומנם ציין כי "לא מערבים כספים עם המשפחה שלו. לחכות מחוץ לבית זה נראות לא טובה ולכן לא עשיתי זה"; וכי נסיעותיו לאזור התאפיינו בגישה לפיה "אם אפגוש אותו טוב, אם לא פנעם הבאה אפגוש אותו" – אולם הסברים אלו לא שכנעו את בית המשפט. עוד תואר בהכרעת הדין, כי המערער אוכן פעם אחת בלבד באזור פארק המדע (המצוי בסביבת בית הכנסת), באמצעות מכשירו הסלולארי, ולא תועדה פעילות אקטיבית במכשיר במהלך המעקבים. ביחס לשימוש באפליקציית וויז, נקבע כי המערער השתמש בה בנסיעתו הראשונה לשכונת מגוריו של המנוח; וכי הוא מחק חיפוש נוסף שביצע (ביום 28.8.2021) ביחס לניווט לחווה החקלאית. בית המשפט סבר כי המחיקה מלמדת על ניסיון של המערער להסתיר את נסיעותיו.

9. בשלב זה פנה בית המשפט קמא לבחון ראיות נסיבתיות שונות מיום הרצח עצמו. ראשית, נקבע על בסיס עדויות של עדי ראיה שונים, כי בסמוך לשעה 06:15 (כשתי דקות לפני שהגיע המנוח עם רכבו לחניית בית הכנסת) "עמד אופנוע שחור בפינת הכניסה לחניית החווה החקלאית. לצדו עמד גבר שלבש חולצה שחורה ולראשו קסדה שחורה. זמן קצר לאחר מכן נשמעו בזירה יריות, ומיד לאחר מכן נצפה אותו האופנוע נוסע על רחוב בשיסט לכיוון צומת בשיסט אצ"ל" (פסקה 93 להכרעת הדין; ההדגשה במקור).

בית המשפט המשיך לבחון את מסלול הנסיעה של האופנוע האמור. הנקודה הראשונה היא המצלמה בצומת בשיסט-אצ"ל (ביציאה מהחווה החקלאית) – האופנוע נצפה חוצה אותה בשעה 06:11 (פונה שמאלה מרח' בשיסט לכיוון רחוב אצ"ל), ובית

המשפט בחן מהו פער הזמנים בין הזמן האמור שהופיע במצלמה לבין זמן האמת (כדי להבין האם האופנוע חצה את הצומת לפני או אחרי הרצח). לאחר שקבע כי לא ניתן להסתמך על מזכרים שהכין החוקר שפרק את המצלמה לשם קביעת ממצאים עובדתיים, שכן צוינו בהם פערי זמנים שונים, בית המשפט ערך השוואה בין נתוני האיתוראן לגבי רכב המערער לבין הזמנים המופיעים במצלמה שבצומת בשתי הזדמנויות שונות. השוואה זו העלתה כי הפער לא עומד על 6 דקות (כשיטת המערער), אלא עולה על 7 דקות ומתקרב ל-7 וחצי דקות (ראו את הטבלה המסכמת בפסקה 105 להכרעת הדין). כך, למשל, עצירה בצומת בשיסט-אצ"ל בשעה 06:08:05 התרחשה, מבחינת זמן אמת, בשעה 06:15:30. משכך, נקבע כי האופנוע נצפה בצומת בשעה 06:18:14 (כחצי דקה לאחר הרצח). חיזוק לקביעה זו מצא בית המשפט בכך שאופנוע כזה ועליו רוכב עם קסדה כהה נקלט בשעה 06:19:14 בצומת אצ"ל-ויצמן, המצויה כ-300 מטרים בלבד מצומת בשיסט-אצ"ל, ויותר מסתבר כי האופנוע חצה מרחק זה בפרק זמן של כדקה ולא של כשתי דקות. לאור זאת, נקבע "במידת הוודאות הנדרשת, כי האופנוע השחור שנצפה במצלמת בשיסט אצ"ל כשהוא פונה שמאלה לרחוב האצ"ל הוא האופנוע אשר שימש את היורה" (פסקה 110 להכרעת הדין).

10. הנקודה השנייה שנבחנה היא, כאמור, צומת אצ"ל-ויצמן. בשעה 06:19:14 נצפה חוצה את הצומת אופנוע כהה, אשר מספר הרישוי שלו כוסה באמצעות שתי חתיכות של איזולירבנד כהה, ועליו רכב אופנוען עם קסדה כהה הלובש חולצה שחורה קצרה. המומחה לביא בחן תיעוד זה, וסבר כי האופנוע המופיע בו מתאים בסבירות גבוהה לאופנוע מסוג "קוואסקי" מדגם Z1000SX או 1000SX שיוצר בין השנים 2020-2010 או בשנת 2020 (להלן: עדות לביא; המזכר הראשוני מעדותו מופיע כ-ת/81). בעדות בבית המשפט, ציין המומחה לביא כי יכול להיות הבדל בין שנת הייצור במפעל לבין שנת הדגם שנרשמת בישראל; וכי הדגמים Z1000SX ו-1000SX הם למעשה אותו דגם בשמות אחרים. בית המשפט קמא אימץ את חוות דעת לביא, והתרשם כי "מדובר במומחה בעל ידע נרחב מאוד בתחום האופנועים" (פסקה 117 להכרעת הדין). בצד זאת הוער כי המערער לא הביא מומחה מטעמו. והנה, האופנוע שבבעלות המערער, אשר הוא היחיד שמשמש בו, הוא קוואסקי מדגם 1000SX שנת 2020 – דגם שיחסית איננו נפוץ בארץ ונחשב יוקרתי. בנוסף, בכניסה לביתו של המערער נמצאה קסדה שחורה. עוד קבע בית המשפט קמא, כי האופנוע שנצפה בצומת אצ"ל-ויצמן הוא האופנוע שנצפה לפני כן בצומת בשיסט-אצ"ל – שכאמור שימש את הרוצח.

ביחס לזיהוי האופנוע, בית המשפט דחה את טענת המערער לפיה לאופנוע שבבעלותו יש שני ארגזים משני צדדיו שלא הוסרו, ואילו בתיעוד מצומת אצ"ל-ויצמן לא רואים ארגזים כאמור – מהטעם שמדובר בארגזים הניתנים לפירוק בצורה די פשוטה, ואף גורמי החקירה פירקו אותם כדי לבחון זאת.

בכל הנוגע לאיזולירבנד, צוין כי ברכב המערער נמצא בתוך תא האחסון של הדלת הימנית הקדמית גליל איזולירבנד בצבע שחור, ועליו דנ"א של המערער. המערער אומנם טען כי הוא נוהג להחזיק ארגז כלים ברכב, אך לא רק שארגז כאמור לא נמצא, אלא שגם לא ניתנה תשובה לשאלה מדוע האיזולירבנד לא היה בו. בצד האמור, בית המשפט קמא ציין כי בבדיקה שנערכה ללוחית הרישוי של האופנוע כשלושה שבועות לאחר הרצח, לא נמצאו שרידי דבק, ולכן אין ראיה ישירה להדבקת האיזולירבנד.

11. ראיות משמעותיות נוספות מיום הרצח מבוססות על נתוני איתוראן. נתונים אלה הראו בשעות הבוקר המוקדמות פתיחה וסגירה של הסוויץ' ברכב המערער, מבלי שבוצעה לאחר מכן נסיעה ברכב. כדי להבין מה נתונים אלו מלמדים, הותקנה על ידי גורמי החקירה מצלמה סמויה בחניון ביתו של המערער (לאחר הרצח, ובטרם עומת המערער עם החשדות נגדו). מתיעוד המצלמה למדו גורמי החקירה כי לפני ואחרי נסיעה של המערער עם האופנוע, הוא נוהג לפתוח ולסגור את תא המטען של רכבו, כדי להכניס אליו או להוציא ממנו את הכיסוי של האופנוע; וכי פעולת הלחיצה על שלט הרכב לשם פתיחת דלת הרכב או תא המטען (או סגירתו) מובילה לתיעוד בדו"ח של חברת איתוראן כפתיחת או סגירת סוויץ'.

12. שילוב בין מסקנה זו והמידע מנתוני איתוראן לבין מצלמות אבטחה שנאספו מסביבת ביתו של המערער העלה את התמונה הבאה ביחס ליום הרצח:

(-) בין השעות 05:36:11 ל-05:41:24 נפתח ונסגר הסוויץ' ברכבו של המערער בחניית ביתו, מבלי שהוא יצא לנסיעה עם הרכב (עניין המהווה אינדיקציה להכנסת כיסוי האופנוע לתא המטען).

(-) כדקה וחצי לאחר מכן, בשעה 05:43 נצפה ביציאה מרח' הצנחנים (הרחוב בו מתגורר המערער) אופנוע שחור עם רוכב הלבוש בחולצה שחורה קצרה ולראשו קסדה שחורה, שהוא נוסע לכיוון רח' כורש.

(-) בחלוף מספר שניות, אופנוע ועליו רוכב בעל פרטי לבוש דומים נצפה פונה מרח' כורש לרח' רחבעם זאבי (עניין המתיישב עם כיוון הנסיעה לבית הכנסת).

(-) בסמוך לשעה 06:17:45 בוצע הרצח.

(-) בשעה 06:33:37 נצפה בכניסה לרח' בו מתגורר המערער אופנוע שחור ועליו רוכב בעל פרטי לבוש דומים.

(-) כשלוש דקות לאחר מכן, בין השעות 06:36:48 ל-06:39:44 נפתח ונסגר הסוויץ' ברכבו של המערער בחניית ביתו, מבלי שהוא יצא לנסיעה עם הרכב (עניין המהווה אינדיקציה להוצאת כיסוי האופנוע מתא המטען).

(-) בהמשך, בשעה 08:02:25 נצפה רכב המערער ברחוב בו הוא מתגורר, כאשר נוהג בו אדם עם חולצה שחורה קצרה (בדומה לרוכב האופנוע).

בית המשפט קמא קבע כי כל הנתונים הללו "מהווים יחד רצף ראיות נסיבתיות משמעותי ביותר, המאפשר לקבוע כי האופנוע הנצפה ברחוב הצנחנים הוא אופנועו של [המערער]" (פסקה 133 להכרעת הדין).

13. בשלב זה בית המשפט קמא עבר לבחון את מסלול הנסיעה שייתכן כי ביצע המערער בדרך לזירת הרצח ובחזרה ממנה, אולם נקבע כי לא ניתן לקבוע במדויק את מסלול הנסיעה מצומת אצ"ל-ויצמן לבית המערער. ועדיין, לשיטת בית המשפט קמא די בראיות שהוצגו "כדי לקבוע כי קיימת היתכנות לנסיעה מהזירה לביתו של [המערער] בפרק זמן של כ-14 דקות", באופן המתיישב עם הראיות האחרות הקיימות בתיק (פרק זמן זה רלוונטי למסלול חזרה מזירת הרצח: בין השעות 06:17:45 לערך, שעת הרצח, לבין 06:33:37 בה נצפה האופנוע בכניסה לרחוב ביתו של המערער). לאור האמור, ובין היתר בהינתן שהאופנוע שעוזב את זירת הרצח הוא מהסוג הייחודי בו מחזיק המערער, ניתן "לקבוע בסבירות גבוהה כי האופנוע שנצפה עוזב את הזירה והאופנוע שנצפה במצלמת הצנחנים אחד הוא, ומדובר באופנוע השייך ל[המערער]" (פסקה 140 להכרעת הדין).

בית המשפט קמא נדרש בקצרה לטענת המערער כי נפל בעבודת גורמי החקירה מחדל משמעותי, בכך שאיבדו את הדיסק המכיל לכאורה תיעוד של הרצח; ובכך שלא הורד התיעוד מכל המצלמות הקיימות בחווה החקלאית. נקבע כי גם אם נפל פגם

בהתנהלות זו, אין לכך נפקות ראייתית שכן ממילא לא היה ניתן לצפות מהמצלמה הרלוונטית על הנעשה בחנייה, מאחר שהיא מוסתרת על ידי עץ.

14. לאחר דברים אלה, בית המשפט בחן ארוכות את ראיית הנשק. בתמצית שבתמצית, נוכח קשיים מסוימים שהתרחשו בבחינת הראיה במעבדה, נקבע כי לא ניתן לתת משקל משמעותי לקביעה בחוות הדעת של מומחי המז"פ לפיה התרמילים שנמצאו בזירה נורו מנשקו של המערער (להלן: ההתאמה הייחודית). הבעיה העיקרית, לפי בית המשפט, איננה בשיטה לפיה פעלה מעבדת הנשק של מז"פ (ביחס לכך הובהר כי לא הונחה תשתית מחקרית שעל בסיסה ניתן להכריע בנדון), אלא בקשיים שונים בבחינת הראיות במסגרת עבודת המעבדה במקרה הקונקרטי – קשיים המשליכים על המשקל הראייתי שניתן לתת לראייה. לצד זאת, נקבע כי יש ליחס משקל מלא לכך שכל התרמילים שנמצאו בזירה נורו מאותו האקדח, ושמדובר באקדח מסוג "גלוק" דור 4 – סוג האקדח שבבעלות המערער (להלן: ההתאמה הסוגית).

15. עניין נוסף שנידון בהכרעת הדין היה התנהלות המערער לאורך ההליך. נקבע כי התנהלות זו אינה מתיישבת עם התנהגות של אדם נורמטיבי הנעדר עבר פלילי אשר אין לו מה להסתיר. כך, משעה שהמערער שיתף פעולה באופן חלקי בלבד במהלך החקירות במשטרה, תוך שנהג ביהירות, שתק בחלקים נרחבים, התייחס באופן סלקטיבי לחלק מהנושאים, ותקף באופן מילולי את החוקרים. בהמשך לכך, במהלך חיפוש בביתו נמצאה מצלמת רשת, אולם המערער סירב לסייע בפתיחתה (ולבסוף, משהצליחה המשטרה בכך באמצעה, לא היה במצלמת הרשת כרטיס זיכרון או קבצים). ביחס לעדות בבית המשפט, צוין כי המערער התקשה לתת הסברים לראיות שהוטחו בו, ותשובותיו היו מיתממות וסיפקו הסברים דחוקים בלבד.

בכל הנוגע לטענת האליבי שהעלה המערער בעדותו בבית המשפט, לפיה הוא "ישן לסירוגין" בביתו בעת שבוצע הרצח, בית המשפט קבע שמדובר בגרסה כבושה לחלוטין, אשר אינה מתיישבת עם נתוני האיתוראן (המצביעים על כך שהרכב נפתח בשעות הבוקר המוקדמות ושבחמשך אף התרחשה נסיעה ברכב) והטלפון (זוהתה פעילות סלולרית ושיחת טלפון בשעה 08:58). היא אף שונה מההסבר המקורי, לפיו המערער ישן כל אותו הבוקר, עד שהתעורר בעקבות שיחה שקיבל מבתו. גם הטענה כי המערער נפצע ברגל, באופן שאינו מאפשר לו לרכב על האופנוע, נמצאה כבלתי אמינה (ובכל מקרה לא היה בפציעה הנטענת כדי למנוע מהמערער לבצע את הרצח). לסיכום,

נקבע כי התנהלות זו מלמדת על חוסר מהימנות המערער, וכן כי יש לתת לשקריו משקל ראייתי עצמאי העולה כדי סיוע, שכן הם נוגעים לנקודות מהותיות.

16. בתום סקירת הראיות האמורות, פנה בית המשפט לשלב השני של המבחן התלת-שלבי, וקבע כי מדובר בראיות מגוונות, המשתלבות היטב אחת עם השנייה, ויוצרות תמונה כוללת, אף אם איננה שלמה לחלוטין, ממנה ניתן "להסיק את המסקנה המרשיעה בהתבסס על ההיגיון והשכל הישר" (פסקה 243 להכרעת הדין). נקבע איפוא כי הראיות מלמדות מעבר לספק סביר כי המערער ביצע את הרצח; ונוכח טיבן הועבר נטל טקטי מוגבר לכתפי המערער לטעון לתרחיש חלופי.

במסגרת זאת דן בית המשפט קמא בטענת המערער לפיה מעשה הרצח נחזה כ"מקצועי", ומשכך אינו מתיישב עם מאפייניו של המערער (כמי שנעדר עבר פלילי, בן 64 וסובל מנכות). טענה זו נדחתה שכן המערער רוכב על אופנוע כמעט מדי שבת; מסוגל לעמוד ולבצע ירי, והוא אף חובב נשק וביצע מטווחים שבועיים לפני הרצח; ונוסף על כך, בית המשפט התרשם כי המערער הוא אדם מתוחכם.

17. מכאן עבר בית המשפט קמא לדון בשלב השלישי של המבחן התלת-שלבי, במסגרתו יש לבחון קיומו של תרחיש חלופי שבכוחו לזכות את המערער, וקבע כי ההגנה לא הציגה תרחיש חלופי סביר המסביר את מכלול הראיות המפלילות. תחילה הובהר, כי בראשית הדרך גורמי החקירה בחנו כל ראייה שהובאה לפתחם, ורק לאחר 13 ימי חקירה, במהלכם חשודים שונים וכיווני חקירה אחרים שנבחנו נמצאו כלא רלוונטיים, ואילו המערער זוהה כחשוד פוטנציאלי, הוחלט להתמקד בו. עוד נדחתה הטענה לפיה גורמי החקירה לא בחנו באופן קפדני את המצלמות הרבות שהיו ברשותם, והתמקדו רק ברוכב אופנוע אחד. בפרט הלין המערער על כך שרוכב אופנוע אחר החובש קסדה לבנה, שנצפה אף הוא בצומת בשיסט-אצ"ל – לא נבדק (להלן: הרוכב הלבן). אולם, מלבד העובדה שהרוכב הלבן חצה את הצומת כאשר הרמזור היה אדום, לא היה דבר שהחשיד אותו (למשל, צבע קסדתו וחולצתו הארוכה היו שונים מהתיאור שמסרו עדי הראייה בזירת הרצח).

18. בהינתן כל אלו, קבע בית המשפט קמא כי המסקנה הסבירה היחידה העולה ממכלול הראיות הנסיבתיות שהוצגו, היא כי המערער אכן ביצע את המיוחס לו בכתב האישום. בהמשך לכך, נקבע כי יסודותיה של עבירת הרצח בנסיבות מחמירות, בהתאם לנסיבה שעניינה בתכנון או שקילה ממשית, התקיימו. כך, בוצע תכנון מוקדם, נוכח

הסיוורים שערך המערער עובר לביצוע הרצח, ובפרט עריכת החזרה הגנרלית; והתבצע הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית, לאור מעשיו של המערער ביום הרצח (הצטייד באקדח, המתין בזירה להגעת המערער, ירה בו 7 כדורים מטווח קצר, ולאחר מכן פעל על מנת להסוות את מעשיו) המלמדים על החלטיות ונחישות למימוש תכנית ההמתה.

19. להשלמת התמונה, יצוין כי גזר דינו של בית המשפט קמא ניתן ביום 27.1.2025, ובמסגרתו הושת על המערער עונש של מאסר עולם, לצד תשלום פיצויים למשפחת המנוח בסך של 258,000 ש"ח. כן נקבע, כי האופנוע יחולט עם מתן פסק דין סופי בהליך. הערעור דנן איננו עוסק בגזר הדין.

מכאן הערעור שלפנינו, המופנה, כאמור, כלפי הכרעת הדין בלבד.

הערעור דנן

20. טענות המערער מופנות, בעיקרן, כלפי קביעות בית המשפט קמא במסגרת השלב הראשון של המבחן התלת-שלבי. כך, את עיקר מאמציו הקדיש המערער לטענות נגד הראיות השונות והממצאים שנקבעו בעניינן, אשר עליהן ביסס בית המשפט קמא את ההרשעה. תחילה, המערער גורס כי הוא סומן על ידי גורמי החקירה כ"חשוד בודד", באופן רשלני ועל בסיס בדיקה חלקית שהובילה להטיה קוגניטיבית מצדם. כמו כן, לשיטתו, ההצלבה בין הרשימות השונות הייתה חלקית ביותר וייתכן כי ישנם אנשים נוספים שהיו עולים לו הייתה נעשית הצלבה מלאה; הנתונים שעמדו בבסיס ההצלבות לא הועברו לעיון ההגנה; וגורמי החקירה התעלמו מהכיוון החקירתי של הרוכב הלבן.

21. במוקד הערעור עומדת הטענה כי האופנוע שנצפה עוזב את זירת הרצח איננו האופנוע של המערער, מאחר והוא אופנוע מדגם אחר. כך, נטען כי המומחה לביא אישר בחקירתו הנגדית כי האופנוע שתועד בסמוך לזירה קרוב יותר חזותית לדגם משנת 2019, על פי צורת האגזוז הייחודית שלו, השונה מדגם שנת 2020 שבבעלות המערער. לכן, בית המשפט קמא נדרש היה לקבוע כי קיים שוני בין הדגמים, באופן השומט את הבסיס מהזיהוי של האופנוע שלו. כמו כן, המערער תוקף את מעמדו המקצועי של המומחה לביא, וטוען כי לא ניתן לקבל את עדותו כעדות מומחה משעה שמדובר בעיתונאי צעיר וחסר ניסיון פורנזי. עוד נטען, כי המדינה ביקשה להסיר את החיסיון מזהותו של המומחה

לביא רק בשלהי פרשת התביעה, כאשר הסיבה לכך הייתה שקלול מחדש שבוצע ביחס לחומר הראיות – והתנהלות זו, לשיטת המערער, פגעה ביכולתו לגבש קו הגנה מיטבי.

טענה מרכזית נוספת עוסקת בכך שהאופנוע נצפה בצומת בשיסט-אצ"ל כאשר המנוח היה בחיים (להלן: טענת אי-ההיתכנות). זאת, לשיטת המערער, שכן הפער בין זמן המצלמה לזמן האמת עומד על 6 דקות, כפי שנקבע במזכרים של החוקר, שהוגשו בתחילה בהסכמת הצדדים. בכל מקרה, המערער גורס כי לאור קביעת בית המשפט, לפיה לא ניתן לקבוע ממצאים על בסיס המזכרים או על עדות החוקר, המסקנה הייתה צריכה להיות כי לא ניתן לקבוע דבר ביחס לאופנוע האמור. חרף כך, ותוך פגיעה בזכות המערער להליך הוגן, בית המשפט ביצע בעצמו השוואה בין נתוני איתוראן מימים קודמים לבין זמן המצלמה, מבלי שהובאה בעניין חוות דעת מומחה או עדות מתאימה, ולמעשה אין כל ביטחון שהסטייה בזמנים בכל המועדים או בין המצלמות שנבדקו בצומת אכן זהה.

22. זאת ועוד, המערער גורס כי טענת האליבי שלו, לפיה הוא ישן בביתו לסירוגין בזמן הרצח, כלל לא נסתרה; והיא נתמכת בראיות אובייקטיביות המלמדות כי הוא היה בביתו בשעות 05:36, 06:36, 07:20 ו-07:57. כמו כן, המערער טוען כי החיסיון שהוצא על הנתונים ממכשירו הסלולארי פגע ביכולת שלו להציג חיזוק לטענת האליבי.

אשר לפתיחת ה"סוויץ" ברכבו, המערער מבהיר כי מנתוני איתוראן עולה כי ב-9 מבין 34 ימי שישי שתועדו בהם, הוא פתח וסגר את הסוויץ' בשעות הבוקר המוקדמות. לכן, לא מדובר באינדיקציה ייחודית לכך שהמערער ירד לרכבו לצורך הכנסת כיסוי האופנוע ביום הרצח.

אשר לראיית הנשק – ביחס לסוגיית ההתאמה הייחודית (התאמת התרמילים מזירת הרצח לאקדח המערער), המערער טוען כי בית המשפט קמא שגה בכך שנמנע מלהכריע בשאלת קבילות חוות הדעת של מעבדת הנשק, ובהתאם לא קבע כי היא פסולה, אלא העניק לה משקל נמוך. ביחס להתאמה הסוגית (כל התרמילים נורו מאותו אקדח שהוא מסוג גלוק דור 4), נטען כי מדובר בקביעה שגויה הנעדרת משמעות אופרטיבית, משלא הובאו נתונים על שכיחות אקדח זה בישראל. בצד האמור, המערער מתייחס לכך שמומחי המז"פ זיהו שינוי באקדח באזור הנוקר, וטוען כי הוא לא שייך במכוון את נוקר אקדחו כדי לשבש סימני ירי, וכי האפשרות שסימנים אלו נגרמו כתוצאה משימוש במברשת ניקוי מתכתית לא נשללה. בהתאם, נטען כי אי ההתאמה באזור הנוקר מלמדת על כך שהאקדח שלו לא שימש לביצוע הרצח, באופן המצדיק את זיכויו.

23. בכל הנוגע לסיורים המקדימים, המערער טוען כי לא ביצע מעקבים או "חזרה גנרלית", ולשיטתו מונחים אלו אומצו באופן שגוי וללא ביסוס ראיתי. לדבריו, נסיעותיו באזור היו ספורדיות, חסרות תבנית קבועה, מאופיינות בפערי זמנים משמעותיים, וניתנות להסבר (נסיעה לעבודה או לבת שלו, וכן על מנת להתעמת עם המנוח). כמו כן, נטען כי נתוני האיתוראן מלמדים כי הוא לא ניסה בעבר "דרך מילוט" שניתן לייחס לאופנוע; כי לא הוכח מסלול נסיעה ולא תועד רצף נסיעה באמצעות מצלמות או בדרך של קביעה שהאופנועים שנצפו במצלמות השונות הם אותו אופנוע; כי אין קשר בין נסיעות ברכב (בסיורים) לבין נסיעה באופנוע (ביום הרצח); וכי שימוש ברכב גלוי איננו מתאים לתכנון של רצח.

24. אשר להתנהלות המערער בחקירה, נטען כי לא ניתן להגדיר התנהלות אופיינית לאדם נורמטיבי הנעדר עבר פלילי הנחקר בגין עבירה שלא ביצע, וממילא לא הייתה לערכאה הדיונית אפשרות לקבוע כי התנהלותו של המערער במהלך החקירה הייתה חריגה. עוד נטען כי שתיקה ושקרים בחקירות עשויים אומנם להצטרף ליתר הראיות ולהוות חיזוק, אבל לא לעמוד לבדם כראיה ישירה. כמו כן, המערער מלין על כך שבית המשפט מצא לייחס משקל רב להתנהלותו בחקירה, שכן הוא פעל בעצת עורך דינו; הרגיש כי היחידה החוקרת מתעמרת בו; באותה עת לא היו נגדו ראיות, ובהמשך הוא התבצר בשתיקתו.

25. בשלב זה עבר המערער להציג ראיות שונות המעלות לשיטתו תמיהות ביחס לתזה שהוא רצח את המנוח. בין היתר עמד המערער על הנקודות הבאות: ראשית, נטען כי חוסר ההתאמה בין התרמילים שנמצאו בשטח לבין האקדח של המערער, "מאפשר" לשלול באופן פוזיטיבי את נשקו של המערער ככזה אשר ביצע את הרצח" ובכך להוביל לזיכוי (עמ' 24-25 לעיקרי הטיעון); שנית, לא נמצא ממצא לפיו המערער נסע אי פעם בדרך החשודה ככזו ששימשה אותו על מנת לחזור מזירת הרצח; שלישית, למערער היה "מניע הפוך", דהיינו הוא רצה שהמנוח יוותר בחיים, ולמעשה הנזק שהתרחש מבחינתו בשל הליכי חדלות הפירעון הוא כספי ומצומצם בלבד (לא הפסיד את כל הכסף אלא רק הרוויח פחות מהמצופה); רביעית, אין ראיה ישירה להדבקת איזולירבנד, וגם לא נמצאו שרידי דבק על לוחית הרישוי; חמישית, הזמנים של הדיווחים למשטרה ולמד"א מלמדים כי רוכב האופנוע השחור איננו היורה; שישית, ארגזי האופנוע של המערער אינם ניתנים לפירוק מהיר, ולקח לשוטר שביצע את הבדיקה כ-20 דקות לפרק את הארגז השמאלי, תוך שימוש במברג ופטיש; שביעית, עדי ראיה תיארו את היורה כאדם יחסית רזה,

במשקל של כ-70 ק"ג, ואילו המערער שקל באותה עת כ-105 ק"ג. זאת ועוד, המערער טוען כי המכלול הראייתי הקיים בתיק, גם אם נקבל אותו כמות שהוא, לא מלמד כי הוא רצח את המנוח, אלא לכל היותר כי הוא נכח בזירה – ובית המשפט ביצע "צעד נוסף" כדי לקבוע כי המערער רצח את המנוח, וזאת בחלל ראייתי ובאופן שגוי.

26. לבסוף, וביחס לשלב השלישי של המבחן, המערער טוען כי בית המשפט קמא שגה בכך שדחה את שני התרחישים החלופיים שהציג: הדמות המסתורית (בלשון המערער) – בסרטון שהגיש אחד העדים המתעד את נסיעתו בחניית בית הכנסת, לפני שהמנוח הגיע לשם, רואים אדם לבוש בחולצה כהה ומכנס בהיר הולך לכיוון שער הכניסה של החווה החקלאית, והלה לא זוהה; הרוכב הלבן – האופנוען שנצפה דקה לאחר האופנוע השחור בצומת בשיסט-אצ"ל, חצה אותה באור אדום וביצע תנועה חשודה למותניו, והחשד כלפיו לא נחקר.

27. המדינה, לעומת זאת, סומכת ידיה על הכרעת הדין של בית המשפט קמא וסבורה כי אין מקום להתערב בה. כך, המדינה טוענת כי לאחר שבוצעו פעולות חקירה רבות ויצירתיות המערער סומן כחשוד פוטנציאלי; והרשעתו מבוססת על מארג ראיתי עוצמתי וסבוכ, המצביע עליו כמבצע הרצח. משכך, נטען כי הערעור ממוקד ברובו כלפי ממצאי מהימנות ועובדה, שאין כל הצדקה להתערב בהם, ודינו להידחות.

לגוף הדברים, המדינה טוענת כך: ראשית, ביחס לטענות הנוגעות לזיהוי האופנוע, נטען כי המערער הציג את עדות המומחה לביא באופן חלקי ומגמתי, והתעלם מהסברים שניתנו על ידו; וכי אין לסטות מקביעת בית המשפט ביחס למומחיות וניסיונו של המומחה לביא. לצד זאת, הודגש כי חוות הדעת לא שימשה כדי להצביע על המערער כחשוד או על זהות בעל האופנוע באופן ישיר, כך שמדובר בראיה נסיבתית בלבד. בכל הנוגע להסרת החיסיון מעל שמו של המומחה, נטען כי עתירה שהוגשה בהקשר זה נדחתה; וכי לאחר שהחיסיון הוסר ניתנה למערער הזדמנות לחזור ולהעיד עדים שונים, כמו גם לחקור את המומחה לביא.

שנית, ובנוגע לטענת אי-ההיתכנות, המדינה טוענת כי האופנוע הכהה של הרוצח הוא זה שנצפה במצלמות השונות – זאת, בין היתר, על בסיס עדים שונים; כיוון ההימלטות; היעדר אופנוע רלוונטי אחר (ובכלל זה הרוכב הלבן); ונוכח כיסוי לוחית הרישוי באיזולירבנד. בנוגע לפער הזמנים של המצלמה בצומת בשיסט-אצ"ל, משעה שלא ניתן היה להכריע על בסיס מזכרי החוקר, בית המשפט בחן נתונים אחרים הקיימים

בחומר הראיות, אשר מהימנותם גבוהה – נתוני האיתוראן וזמן המצלמה ממועדים אחרים. לפי המדינה, פעולה זו (דהיינו ההשוואה שביצע בית המשפט) מצויה בתחום סמכותו, והיא מהווה הסקת מסקנות מראיות שהונחו לפניו. כמו כן, מדובר בהשוואה פשוטה ואמינה שלא דורשת מומחיות שבית המשפט אינו אוחז בה (להבדיל מהוכחת המהימנות של מערכת האיתוראן עצמה – לגביה הובאה עדות מומחה). עוד צוין, כי בית המשפט קמא קבע טווח זמנים ביחס לפער האמור, אשר גם הרף התחתון שלו עולה על 7 דקות (07:04 דקות לשם הדיוק).

שלישית, אשר לקיומו של מניע – המדינה מדגישה כי אין מדובר באחד מיסודות העבירה, אולם קיומו (או היעדרו) מהווה ראיה נסיבתית בעלת עוצמה משתנה. בענייננו, לשיטת המדינה, המערער חש כעס כלפי המנוח בשל קצב התקדמות הפרויקט, ותחושה זו לא השתנתה גם בהמשך. אף הסיורים שביצע המערער, שנועדו, לשיטתו, על מנת להתעמת עם המנוח מלמדים על הלך רוח זה.

רביעית, המדינה טוענת כי העובדה שהסיורים בוצעו איננה שנויה במחלוקת; ונוכח החשד המשמעותי שהתעורר בעקבותיהם, לא ניתן להסתפק בהסבר הדחוק שניתן על ידי המערער, אשר גם לא נתמך בחומר הראיות, והועלה על ידו רק בחלוף כשנתיים מתחילת ההליך.

חמישית, ביחס לטענת האליבי, המדינה גורסת כי המערער מתעלם משלל הראיות האובייקטיביות המפריכות אותה, ובהן נתוני האיתוראן החל משעות הבוקר המוקדמות ושיחות הטלפון. נתונים אלה אינם עולים בקנה אחד עם גרסתו כי "ישן לסירוגין".

לבסוף, המדינה מתייחסת לתרחישים החלופיים שהציע המערער, וטוענת כי אלו אינם יוצרים ספק סביר ביחס למסקנה הלכאורית בדבר אשמתו. ביחס לדמות המסתורית הודגש כי אין מדובר בהסבר חלופי, אלא בחיזוק לחשד נגדו, שכן התרחיש מלמד על קיומו של אדם חשוד הניצב בסמוך לאופנוע כהה בזירת הרצח; וביחס לרוכב הלבן הודגש כי מעורבותו נשללה על ידי היחידה החוקרת, שכן הוא לא הולם את התיאורים של עדי הראיה, ומלבד חציית צומת בשיט-אצ"ל באור אדום לא עלתה כל אינדיקציה לגביו. למעשה, המדינה סבורה כי התרחישים הללו מדגישים את עובדת היעדרם של הסברים מקיפים לתשתית הראייתית, באופן המחזק את המסקנה כי המערער הוא הרוצח.

28. מכאן עברה המדינה לדון בהרחבה בראיית הנשק. בתמצית, בכל הנוגע להתאמה הייחודית, המדינה טוענת כי השיטה על בסיסה בחנו את הדברים גורמי המז"פ היא "שיטה קבילה וראויה להסתמכות במשפט פלילי כראיה נסיבתית חשובה וכבדת משקל" (סעיף 66 לעיקרי הטיעון); והוצגה תשתית ראייתית התומכת בה ובמשקל הייחודי שיש לתת לראיה כאמור. המדינה, לצד האמור, מסכימה כי הרשעת המערער על ידי בית המשפט קמא לא התבססה כלל על ראיית הנשק (למעט ההתחשבות בהתאמה הסוגית), וטענותיה מובאות, כלשונה, "בבחינת למעלה מן הנדרש" (סעיף 67 לעיקרי הטיעון) – ומשכך לא יוצגו. כן יוער, כי לשיטת המדינה המומחים מטעמה לא סברו שהשינוי שחל בנוקר מצביע על אי ההתאמה בין האקדח לתרמילים. בכל הנוגע להתאמה הסוגית, המדינה סומכת ידיה על קביעות בית המשפט קמא בנדון.

29. ביום 12.2.2026 קיימנו דיון בערעור, במהלכו חזרו הצדדים על עיקרי הטיעונים שהועלו בכתב. המערער, בין היתר, הדגיש כי לשיטתו החקירה התנהלה באופן רשלני ומגמתני; כי הסרת החיסיון משמו של המומחה לביא והגשת עדותו בשלב מאוחר פגעו בהגנתו; כי באופן כללי לא ניתן להתבסס על עדותו, הן על רקע חוסר ניסיונו כמומחה והן משעה שהוא זיהה אופנוע קוואסקי דגם שנת 2019 ואילו המערער בעלים של אופנוע דגם שנת 2020 (וקיים שוני בולט בצורת האגזוז בין הדגמים הללו); כי ההשוואה שערך בית המשפט קמא באופן עצמאי ביחס לזמן האמת של מצלמת בשיסט-אצ"ל אינה תקינה, ולא ניתן לקבוע שפער הזמנים עומד על 7 דקות; וכי טענת האליבי שלו, לפיה היה בבית בעת הרצח, לא נסתרה. לעומת זאת, באת-כוח המדינה הדגישה, בעיקרם של דברים, כי בתיק דנן קיים מארג ראיות נסיבתיות משמעותי, כאשר כל ראיה מזינה ומאשררת את האחרת; כי האליבי של המערער הופרך; כי האופנוע שנצפה זוהה כאופנוע מסוג קוואסקי (מבלי לקבוע כי מדובר בדגם הספציפי שבבעלות המערער); וכי קיימים קשיים בקביעת בית המשפט קמא ביחס לראיית הנשק.

בסיום הדיון שמענו בקשב רב גם את אחיו של המנוח ואת בתו של המערער.

דיון והכרעה

30. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים בכתב ובעל-פה, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לדחות את הערעור ולהותיר את הרשעת המערער בעבירת הרצח בנסיבות מחמירות על כנה; וכך אציע לחברתי ולחברי כי נעשה.

לפני שאצלול לגוף הדברים, אבקש להעיר שתי הערות מקדימות ביחס לעבודת המשטרה בתיק זה, ובנוגע ליחס בין עבודת המשטרה לעבודתו של בית המשפט.

31. חקירתו של אירוע פלילי מתוכנן היטב, לא כל שכן חקירת רצח מהסוג בו עסקינן, היא משימה סבוכה ומורכבת. העברייין, בודעו כי חשיפתו תביא לענישה מחמירה, עושה ככל שביכולתו על מנת לכסות את עקבותיו ולהקשות על מלאכת הפיענוח. צוות החקירה, שבמקרים רבים, ובהם המקרה שלפנינו, מתוודע למעשה העבירה רק לאחר השלמת ביצועה, נדרש להבין את שאירע; לשחזר את אופן ההתרחשות; ולהשיג ראיות קבילות שיאפשרו, בהמשך, להרשיע את האשמים. המשימות הללו מציבות אתגרים כבירים בפני רשויות אכיפת החוק, ולצערנו, בחלק לא מבוטל של המקרים, התוצאה איננה כמקווה. אכן, ביצועו של "רצח מושלם", שאינו ניתן כלל לפענוח, היא משימה קשה – אולי בלתי אפשרית. ואולם, ביצועו של רצח שאינו מפוענח הוא חזון נפרץ בארצנו. על כן, חובה נעימה היא להכיר באיכות המרשימה של עבודת המשטרה בתיק זה. לא רק שעלה בידי צוות החקירה לברור מבין מגוון כיווני חקירה אפשריים את הכיוון הנכון (נקמה על ידי רוכש דירה), אלא שהם הצליחו גם לחשוף מבין אלפי רוכשי הדירות את זה שנטל את החוק לידי, ולאסוף נגדו בסבלנות, ביסודיות ובתבונה מצבור ראיות נסיבתיות חזק, המאפשר למצות עמו את הדין. אכן, בתיק זה באפשרותנו להיבנות מתוצריה המעולים של חקירה ראויה לשמה, ועל כך ראוי צוות החקירה להערכה ולהוקרה.

32. עד כאן ביחס לעבודת המשטרה בתיק זה, ומכאן לתפקיד שיש לייחס לאיכות עבודת גורמי החקירה בהליך הפלילי. עבודת רשויות החקירה שונה היא מעבודתו של בית המשפט הפלילי. תפקידם של החוקרים לאסוף ממצאים, מידע וראיות, לבחון כיווני חקירה אפשריים, לנתח אותם, ועל בסיס מכלול הדברים – לפענח את האירוע העברייני וללכוד את העברייין. מטרתם – גילוי האמת ולכידת עבריינים. הדרך בה הם עושים כן היא בתחום מומחיותם המקצועית, ופיקוח בתי המשפט עליה הוא מצומצם ומוגבל. לרוב, פיקוח כאמור אינו עומד בלב ההליך הפלילי. כך, שכן תכליתו המרכזית של ההליך הפלילי אינה לבקר את מנגנון החקירה המשטרתי, אלא להעביר את תוצריה באש המשפט הפלילי – לבחון האם הראיות שהניבה החקירה הפלילית מאפשרות לקבוע מעבר לספק סביר את אשמת הנאשם בעבירות המיוחסות לו. כנגזר מכך, ניתוח דקדקני של אופן התנהלות החקירה הפלילית במקרה נתון – האם נוהלה בצורה מהירה או איטית; יעילה או בזבזנית; חכמה או שבלונית; מקצועית או חובבנית – הגם שהוא בעל חשיבות רבה לקידום ערכי שלטון החוק, מצוי, במקרה הרגיל, בשוליו של ההליך הפלילי (חריגים לכך

המקרים בהם מועלות טענות לפגיעה בזכויות הנאשם במסגרת הליך החקירה באופן המשליך על הרשעתו או העונש שיש להטיל עליו, שאז לצורך בירור טענות אלה, ולמטרה זו בלבד, יש מקום לעסוק במסגרת ההליך הפלילי באופן בו התנהלה החקירה). וביישום לעניינו: חשיבות השאלה כיצד הגיעו החוקרים למערער (הסתייעות במומחה לזיהוי סוג האופנוע והצלבה בין שלוש רשימות) היא כמעט חסרת חשיבות לצורך הדיון בהליך הפלילי. השאלה החשובה היא מהן הראיות שנאספו נגד המערער לאחר שהחקירה התמקדה בו. על דרך ההפרזה הייתי אומר שגם אם המשטרה הייתה מגיעה למערער באמצעות הסתייעות באובות וידעונים (וכמובן, שאינני ממליץ על שיטה זו, ולא רק בגלל האיסור המקראי "אַל תִּפְּנוּ אֶל הָאֵבֶת וְאֶל הַיְדֵעָנִים" (ויקרא, יט 31)), לא היה בכך כדי לשנות את השאלה שצריכה לעמוד בלב ההליך הפלילי – האם הראיות שנאספו נגד המערער מספיקות על מנת לבסס את המיוחס לו על ידי מאשימה מעבר לספק סביר – זאת שאלת היסוד בהליך הפלילי, ובה עלינו להתמקד.

33. עד כאן הערות מבוא, ומכאן לגוף הערעור. אפתח בעיקרי הדברים: הרשעת המערער במקרה זה מבוססת על ראיות נסיבתיות, ואין בנמצא עדות או ראיה ישירה לכך שהמערער הוא זה שירה במנוח. ועדיין – העובדה שאין עדות או ראיה כאמור איננה מוליכה למסקנה כי לא ניתן להרשיע את המערער בביצוע הרצח של המנוח. שהרי זו המהות של ראיות נסיבתיות: אלו נבדלות מראיות ישירות, במובן זה שהן לא מוכיחות במישרין את העובדות הטעונות הוכחה, אלא הן מוכיחות קיומן של עובדות אחרות, ועל בסיס אלו בית המשפט מסיק בדרך של היסק לוגי את קיומן של העובדות הטעונות הוכחה (ע"פ 6392/13 מדינת ישראל נ' קריאף, פסקה 96 (21.1.2015) (להלן: עניין קריאף); ע"פ 8328/17 ג'בר נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (28.7.2019) (להלן: עניין ג'בר)). ואולם, בהינתן שלא מדובר בראיות ישירות, פותח בפסיקה מבחן תלת-שלבי, על בסיסו יש לבחון את האפשרות להרשיע את הנאשם.

34. לפי מבחן זה, בשלב הראשון יש לבחון את מהימנותה ודיותה של כל ראיה כשלעצמה, זאת באופן הדומה לבחינת ראיות ישירות. קרי, יש לבחון האם כל אחת מהראיות היא מהימנה בפני עצמה, כך שניתן לקבוע על בסיסה ממצא עובדתי מוצק. בשלב השני יש לבחון את מכלול הראיות, ולקבוע האם עולה מהתמונה שהן יוצרות מסקנה מפלילה כלפי הנאשם ברמת הוודאות הנדרשת בהליך פלילי. בשלב השלישי, וככל שהתביעה צלחה את שני השלבים הראשונים, עובר לכתפי הנאשם נטל טקטי, כך שעליו להציע הסבר חלופי למערך הראיות ולעורר ספק סביר בדבר הרשעתו בעבירה. ודוק, גם אם הנאשם לא מציג הסבר מטעמו, על בית המשפט לבחון באופן עצמאי הסברים

חלופיים אשר עולים מהראיות, אפילו כאלה שאינם מתיישבים עם טענות ההגנה (ראו, מיני רבים: ע"פ 9372/03 פון וייזל נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(1) 745, 753-754 (2004); ע"פ 210/19 זהר נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (17.2.2020) (להלן: עניין זהר); ע"פ 8929/22 2050/21 אלהואשלה נ' מדינת ישראל, פסקה 4 לחוות דעתי (16.5.2023); ע"פ 8929/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 32 (14.11.2024) (להלן: עניין פלוני). להשלמת התמונה, יצוין כי יש שהעדיפו מבחן דו-שלבי, המאחד בין שני השלבים האחרונים, אך הגישה הנוהגת בפסיקה מעדיפה את המבחן התלת-שלבי. ראו: ע"פ 2200/22 יוסף נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (28.7.2024) (להלן: עניין יוסף); יניב ואקי דיני ראיות כרך ב 1008-1006 (2020) (להלן: ואקי)). אם כן, לפי המבחן התלת-שלבי ניתן להרשיע נאשם רק אם למול המסקנה המרשיעה הלכאורית לא מוצג תרחיש אחר המקים מסקנה אפשרית וסבירה המזכה את הנאשם.

35. יישום המבחן התלת-שלבי בענייננו מוליך בבירור למסקנה כי בצדק בית המשפט קמא הרשיע את המערער בעבירה שיוחסה לו. כפי שנראה להלן, במקרה דנן ישנן ראיות נסיבתיות רבות ומגוונות, המשתלבות היטב אחת עם השנייה, באופן היוצר תמונה ראייתית מפלילה וברורה ביחס למערער – לפיה הוא זה שרצח את המנוח; כאשר למול זה, לא הוצג תרחיש חלופי אפשרי המקים ספק, לא כל שכן ספק סביר, במסקנה המפלילה. אפנה כעת להצגת הדברים בהרחבה.

השלב הראשון – מהימנות הראיות

36. כידוע, ערכאת הערעור איננה נוהגת להתערב בממצאי עובדה וקביעות מהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית. כלל זה מביא לידי ביטוי את ההכרה בכך שהערכאה הדיונית היא זו שהתרשמה באופן ישיר ובלתי אמצעי מהצדדים וכן מהראיות והעדויות שהובאו בפניה, ולכן, ככלל, יש לה יתרון על פני הערכאה הדיונית (ראו, מיני רבים: ע"פ 1139/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (13.3.2024); ע"פ 3558/24 פלונית נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (16.2.2026)). כלל זה חל גם כאשר עסקינן בשלב הראשון של המבחן התלת-שלבי ביחס לראיות נסיבתיות, ולכן "הנטייה לאי-ההתערבות של ערכאת הערעור שרירה וקיימת" (עניין יוסף, בפסקה 18. ראו גם: עניין קריאף, בפסקה 119; עניין פלוני, בפסקה 34). בענייננו, לא מצאתי הצדקה להתערב בקביעותיו העובדתיות של בית המשפט קמא, אשר ניתנו לאחר בחינת מכלול החומר הראייתי שהונח בפניו ולאחר שהעדים השונים נשמעו בהרחבה. בית המשפט דן בטענות הצדדים וניתח את הראיות לעומקן, ולא מצאתי הצדקה לסטות מקביעותיו. לא זו אף זו, המערער כלל לא סיפק

הסברים הולמים, בלשון המעטה, ביחס להתנהלות המיוחסת לו הן עובר לרצח (למשל ביחס לסיורים המקדימים) והן ביום הרצח (למשל ביחס לפתיחת וסגירת הסוויץ' ברכב המערער), ובנסיבות אלו בוודאי שלא קיימת הצדקה לסטות מכלל אי-ההתערבות האמור.

37. לפני שאדון במרכזיות שבטענות המערער ביחס לממצאים הראייתיים שקבע בית המשפט קמא במסגרת השלב הראשון, אשוב ואציג את עיקרי הראיות עליהן התבסס בית המשפט קמא:

א. למערער היה מניע לביצוע הרצח, שהתבטא בכעס על המנוח, וזאת לנוכח התנהלות החברה והמנוח ביחס לפרויקט, ולנוכח המתווה להשלמת הפרויקט, במסגרתו נדרש המערער לשלם סכום כספי משמעותי בסך של 1,366,458 ש"ח (מעבר לכספים ששילם עבור רכישת שתי הדירות בהתאם למחיר המוסכם).

ב. המערער ביצע שורה של תצפיות ומעקבים (כאמור, אלו הסיורים) בחודשים שקדמו לביצוע הרצח בסביבת ביתו של המנוח ובחווה החקלאית (בית הכנסת) – סה"כ 13 סיורים בתקופה של כ-7 חודשים בלבד. לאחר שהמערער לא סיפק להתנהלותו כל הסבר מבוסס, נקבע כי הם נעשו לשם תכנון המועד והמיקום המתאימים לביצוע הרצח. עוד יוזכר, כי שלושה ימים בלבד לפני ביצוע הרצח ערך המערער "חזרה גנרלית", במסגרתה יצא מביתו לחווה החקלאית וחזר לביתו בזמנים הדומים מאוד לזמנים המשוערים של הרצח.

ג. יום הרצח, יום 15.10.2021:

(1) לפי נתוני איתוראן ביחס לרכב המערער, בין השעות 05:36 ל-05:41 המערער פתח וסגר את רכבו, ככל הנראה על מנת להכניס לשם את כיסוי האופנוע, כפי שהוא נוהג לעשות במקרה של שימוש באופנוע;

(2) בשעה 05:43 נצפה יוצא מהרחוב בו מתגורר המערער אופנוע שחור אשר רוכב עליו אדם הלובש חולצה שחורה קצרה ולראשו קסדה שחורה;

(3) בחלוף מספר שניות נצפו אופנוע ורוכב בעלי מאפיינים דומים מבצעים פנייה לכיוון הכללי של החווה החקלאית (לעיר רחובות);

(4) בשעה 05:58 לערך אופנוע כהה ועליו רוכב אופנוען עם קסדה כהה וחולצה כהה קצרה פונה מרח' אצ"ל לרח' בשיסט (זמן מצלמה – 05:51:20);

(5) אופנוע שחור חשוד נצפה בחווה החקלאית – הממוקמת בצומת של רח' בשיסט ורח' נחליאלי – בדקות שלפני הרצח, ולצידו עמד גבר שלבש חולצה שחורה ולראשו הייתה קסדה שחורה;

(6) בשעה 06:17:45 לערך בוצע הרצח (ככל הנראה כמה שניות לאחר מכן, שכן בשעה האמורה נעל המנוח את רכבו, בעוד הירי בוצע כשהמנוח מצוי מחוץ לרכב, מרחק מספר צעדים ממנו). הרצח בוצע באמצעות אקדח מסוג גלוק דור 4 – התואם את סוג האקדח שבבעלות המערער (זוהי ההתאמה הסוגית);

(7) בחלוף כחצי דקה, בשעה 06:18:14, נצפה אופנוע ורוכב המתאימים לתיאורים לעיל בצומת בשיסט-אצ"ל (פונה שמאלה מרח' בשיסט לרח' אצ"ל). המרחק מזירת הרצח לצומת זו עומד על כ-200 מטרים;

(8) אופנוע ורוכב המתאימים לתיאור לעיל נצפו דקה לאחר מכן, בשעה 06:19, בצומת אצ"ל-ויצמן (פונה שמאלה מרח' אצ"ל לרח' ויצמן, לכיוון העיר ראשון לציון, בה מתגורר המערער). לוחית הרישוי של אופנוע זה כוסתה באיזולירבנד (איזולירבנד נמצא ברכבו של המערער, עם הדנ"א שלו עליו, אך לא ניתן לכך הסבר);

(9) האופנוע שחצה צומת זו זוהה על ידי המומחה לביא כאופנוע מסוג קוואסקי 1000SX בשנים 2019 או 2020 – והמערער הינו הבעלים של אופנוע מסוג זה שנת 2020, הנחשב לדגם יחסית נדיר;

(10) בשעה 06:33 (בחלוף כ-16 דק' ממועד הרצח) נצפה בכניסה לרחוב בו מתגורר המערער אופנוע שחור ועליו רוכב בעל פרטי לבוש דומים (על

אף שלא הוכח מסלול הנסיעה חזור, בית המשפט קמא קבע כי קיימת היתכנות לכך שלוקח כ-14 דק' לנסוע מזירת הרצח לבית המערער);

(11) כשלוש דקות לאחר מכן, בין השעות 06:36 ל-06:39 נפתח ונסגר הסוויץ' ברכבו של המערער, ככל הנראה על מנת להוציא משם את כיסוי האופנוע.

38. משהצגנו את הראיות השונות, אעבור כעת לטענות שמעלה כלפיהן המערער, תוך שאתמקד בעיקריות שבהן. ודוק, נאשם יכול במסגרת השלב הראשון לנסות לעורר ספק סביר בראיות עצמן, זאת בדרך של הצבעה על קשיים הקיימים במהימנות של אותן הראיות או ביכולת להתבסס עליהן לשם קביעת ממצא עובדתי (לעומת זאת, הטענות ביחס לקיומו של ספק סביר בשני השלבים האחרונים מופנה כלפי ההיסק הלוגי מהראיות הנסיבתיות למסקנה המפלילה. ראו עניין קריאף, בפסקה 101). כך עשה בא-כוח המערער במקרה דנן – אולם דין טענות אלו, כפי שנראה להלן, להידחות.

39. הצפת המערער כחשוד – ראשית כל נסיר מדרכינו את טענת המערער לפיה חקירת הרצח התנהלה באופן רשלני ומגמתי והתמקדה בו. את התרשמותי הכללית מאיכות חקירת המשטרה במקרה זה כבר ציינתי (ראו פסקה 31 לעיל). בהקשר הנוכחי אבהיר כי, בהיעדר חשודים אחרים או קצה חוט, ולאחר שחשודים אחרים שנבדקו על ידי גורמי החקירה נמצאו כבלתי רלוונטיים, ערכו גורמי החקירה את ההצלבה בין הרשימות השונות (הרוכשים שנפגעו מהמנוח; בעלי אופנוע קוואסקי מהדגמים עליהם הצביע המומחה לביא; בעלי אקדח גלוק ברישיון), כאשר בעקבותיה, ובחלוף 13 ימי חקירה, הוחלט להתמקד במערער, כמי שהיה האדם היחיד שהופיע בשלוש הרשימות. יוזמה חקירתית זו ראויה לכל שבח, וכמו מהלכים מבריקים רבים, בדיעבד היא נראית כמעט טריוויאלית. ודוק, כנגזרת של הערתי לעניין היחס בין הילוך המשטרה להילוכו של בית המשפט (פסקה 32 לעיל): עצם ההצלבה האמורה, והיות המערער חשוד יחיד, איננה הבסיס להרשעתו, ובוודאי אין די בה. אלא, מה שהוביל להרשעת המערער היה מצבור הראיות הנסיבתיות המשמעותי שנאסף נגדו בעקבות מהלך חקירתי זה, כמפורט בפסקה 37 לעיל.

40. מניע – כידוע, המניע איננו חלק מיסודות העבירה ואינו דרוש לשם הרשעה בפלילים; ועדיין, לקיומו או להיעדרו של מניע עשוי להיות משקל ראייתי מסוים, במובן זה שקיומו יכול לחזק את הראיות הנסיבתיות הקיימות בתיק, ולהיפך, היעדרו עשוי

לכרסם בהן (ע"פ 7253/14 פינקלשטיין נ' מדינת ישראל, פסקה 51 (16.11.2015); ע"פ 3263/13 בן שטרית נ' מדינת ישראל, פסקה 81 (19.3.2017); ע"פ 1130/19 שוא נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (27.12.2020)). למותר לציין כי לא ניתן להרשיע אדם אך על בסיס קיומו של מניע, ובוודאי שלא ניתן לעשות כן בעבירות רצח (ע"פ 6922/16 קופר נ' מדינת ישראל, פסקה 168 (19.5.2022)).

המערער טוען, כאמור, כי לא היה לו מניע לפגוע במנוח משעה שהוא החזיק בערבויות ומשכונות להבטחת כספו; שהוא הביע שביעות רצון מהמתווה; ואף היה לו "מניע הפוך" לשם פירעון חובותיו. איני סבור כך. אין ספק כי למערער היה מניע כלכלי ואישי מובהק לרצוח את המנוח, הנובע, בין היתר, מחוסר שביעות הרצון מההתנהלות בפרויקט; ומדרישת התשלום הנוסף שהושתה עליו במסגרת המתווה (תשלום בסך של כ-1.3 מיליון ש"ח, המהווה למעלה מ-50% מהסכום ששולם עבור שתי הדירות יחד. ראו למשל בפרוטוקול הדיון בבית המשפט קמא מיום 11.9.2023, בעמ' 678 ש' 31-33). למעשה, זמן קצר לאחר אישור המתווה, המערער החל בביצוע הסיורים המקדימים, לגביהם אף העיד כי הם בוצעו על מנת "להתעמת" עם המנוח. יתר על כן, תחושותיו של המערער כלפי המנוח נעוצות גם במערכת היחסים האישית שהתפתחה בין השניים, כאשר המערער חש שהמנוח רימה אותו באופן אישי ומנע ממנו את מלוא הרווחים להם ציפה. יחד עם זאת, בהינתן שמדובר ב"מניע שכיח", במובן זה שהוא משותף לאנשים רבים – כל מי שלא קיבל דירה או נאלץ לשלם סכומי כסף משמעותיים נוספים על מנת לקבלה – פשיטא כי קיומו של מניע שכיח מסוג זה אינו "מזהה" את המערער כרוצח. כל כוחו המוגבל הוא במתן משנה תוקף לגרסת המאשימה, הנסמכת על מצבור הראיות הנסיבתיות הקושר אותו למעשה הרצח (השוו: ע"פ 6928/17 מדינת ישראל נ' אסרף, פסקה 24 (16.8.2018); ואק', בעמ' 1008-1009).

עוד אוסיף, בשולי ההתייחסות לעניין המניע, כי במהלך עדותה של בתו של המערער במשטרה, לאחר שהחוקר אמר לה כי אביה חשוד ברצח המנוח, היא סיפרה שהיא שוחחה עמו לאחר ששמעה על הרצח "וזאת על מנת לצחוק איתו אם הוא זה שרצח את המנוח" (פסקה 232 להכרעת הדין; ת/17 א בעמ' 22). אמירה זו, אותה הסיחה בת המערער לפי תומה, בוודאי אינה מזהה את המערער כרוצח. יחד עם זאת, יש בה כדי לספק אינדיקציה נוספת ליחס העוין שהמערער חש כלפי המנוח – עוינות עליה ניתן ללמוד גם משפע ראיות אחרות שהובאו לפני בית המשפט קמא. מבחינה זו, אין מדובר בראיה שמעלה או מורידה לעניין הקביעה כי למערער היה מניע לרצוח את המנוח, ועיקר כוחה בהמחשת עוצמת התהיות ביחס לבחירת המערער להתכחש לעניין זה.

41. הסיורים המקדימים – כזכור, ראיות נסיבתיות משמעותיות במיוחד כלפי המערער הם הסיורים המקדימים שביצע המערער עובר לרצח, שנועדו, כפי שקבע בית המשפט קמא, לשם תכנון המועד והזמן המתאימים לביצועו. במיוחד יש להזכיר את "החזרה הגנרלית", הדומה עד כמעט זהה מבחינת הזמנים שלה לאירועי יום הרצח עצמו. המערער טוען כאמור כי נסיעותיו אלה היו אקראיות ולגיטימיות, ולא הוכחה כל תבנית של מעקבים או חזרה גנרלית. לא ניתן לקבל הסבר זה לסיורים המתועדים היטב שביצע המערער – מדובר במספר משמעותי במיוחד של סיורים בתקופה יחסית קצרה (13 סיורים שנפרסו על פני כ-7 חודשים), כאשר חלקם נעשו בימי שישי בשעות הבוקר. כמו כן, הדמיון המשמעותי בין "החזרה הגנרלית", קרי הסיור שביצע המערער ביום 12.10.2021, לבין מהלך הדברים ביום הרצח, שהתבצע שלושה ימים בלבד לאחר מכן, מטיל חשד כבד על המערער – חשד שלא הוסר. עוד יודגש בהקשר זה, כי בית המשפט קמא דחה את הסבריו המאוחרים של המערער לפיהם הוא הגיע לאזור על מנת להתעמת עם המנוח, והנמקתו בהקשר זה מקובלת עליי. לבסוף, יש לדחות את טענת המערער לפיה לא ניתן לראות בסיורים ראייה להוכחת אשמתו, שכן הם נעשו באמצעות הרכב שלו, ואילו הרצח בוצע באמצעות אופנוע. כך, מאחר שקיים היגיון רב בשימוש בכלי רכב אחד לשם ביצוע הסיורים, ובשימוש בכלי רכב אחר לשם ביצוע העבירה עצמה. זאת, בעיקר, על מנת שכלי הרכב שבו מבוצעת העבירה לא יזוהה באזור זירת העבירה בימים שקדמו לביצועה, באופן שעשוי לקשור את החשוד לזירה עצמה.

42. זיהוי האופנוע – בכל הנוגע לזיהוי האופנוע שנצפה במצלמת אצ"ל-ויצמן כאופנוע מסוג קוואסקי דגם 1000SX שנת 2019 או שנת 2020, המערער מעלה שלוש טענות עיקריות, שדין כולן להידחות.

43. ראשית, המערער טוען כי לא ניתן להסתמך על עדות המומחה לביא, שכן מדובר במי שאיננו בעל ניסיון או מקצועיות מספיקה. ואולם, בפסיקה הובהר היטב כי "מומחה המסייע לבית המשפט אינו מחויב להיות בהכרח בעל השכלה פורמלית בתחום הנדון, ולעיתים הוא עשוי להיות אדם שרכש את השכלתו, בין היתר, בדרך של התנסות מעשית בתחום זה. נקבע עוד כי ההכרעה בעניין מומחיותו של עד שמורה לשיקול דעתה של הערכאה הדיונית, וכי 'בהיעדרו של שיקול אחר, רציני ביותר, לא יבדוק בית-המשפט לערעורים מחדש את מומחיותו של העד'" (ע"פ 3834/20 קלפון נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (29.7.2021); האסמכתאות הושמטו. ראו גם, מיני רבים: ע"פ 3766/24 מדינת ישראל נ' פלונית, פסקה 28 (26.3.2025)). בענייננו, כאמור, בית המשפט קבע ביחס למר לביא כי "מדובר במומחה

בעל ידע נרחב מאוד בתחום האופנועים" (פסקה 117 להכרעת הדין), והוא אימץ את הסבריו השונים ביחס לזיהוי האופנוע. לא מצאתי טעם מבורר לסטות מקביעות אלה (לכך שכלל אי ההתערבות האמור חל גם ביחס למומחים, ראו: ע"פ 2566/14 גלפונד נ' מדינת ישראל, פסקה 31 (17.2.2016); ע"פ 2074/23 רפאיעה נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (12.3.2024)).

44. שנית, המערער מלין על כך שהוטל בתחילת ההליך חיסיון על זהותו של המומחה לביא, ורק לקראת סיום פרשת התביעה הוא הוסר. התנהלות זו, לשיטתו, פגעה בזכותו להליך הוגן, שכן נפגעה יכולתו לגבש קו הגנה מיטבי (יצוין כי המערער הגיש עתירה נגד ההחלטה לבצע השלמת חקירה בנדון, וזו נדחתה על הסף במסגרת בג"ץ 5697/23). כידוע, הזכות להליך הוגן הוכרה בשיטתנו המשפטית כזכות בעלת מעמד חוקתי (מ"ח 3032/99 ברנס נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 354, 376 (2002); אהרן ברק חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו וחוק-יסוד: חופש העיסוק כרך ב 1149-1153 (מסדרת הפירוש לחוקי היסוד, יצחק זמיר עורך, 2023)). עניינה של הזכות להליך הוגן – "להבטיח פרוצדורה הוגנת וערובות דיוניות הולמות להגינותו של ההליך הפלילי כלפי הנאשם, והיא חלה בשלב החקירה ושלב המשפט כאחד" (ע"פ 7218/22 אלמלח נ' מדינת ישראל, פסקה 124 לפסק דינו של השופט יוסף אלרון (29.1.2025) (להלן: עניין אלמלח)). אחת מהנגזרות של זכות זו היא זכותו של הנאשם לפרוס את הגנתו בבית המשפט באופן מלא (ע"פ 4765/98 אבו סעדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 832, 839 (1999) (להלן: עניין אבו סעדה)), וזאת הן בהיבט הטכני – האפשרות לנהל את ההגנה כראוי; הן בהיבט המהותי – האפשרות לגבש קו הגנה ביחס לעבירה המיוחסת לנאשם (עניין אלמלח, בפסקה 125). הסעד, כל אימת שהזכות להליך הוגן הופרה, תלוי במכלול נסיבות המקרה הקונקרטי. למשל, במקרים מסוימים, הפרת הזכות עשויה להוביל לזיכוי הנאשם (תחת דוקטרינת ההגנה מן הצדק), ובמקרים אחרים לנקיטה באמצעים מידתיים יותר כגון הקלה בעונש (ראו למשל ע"פ 6144/10 גטצאז נ' מדינת ישראל, פסקה 31 (10.4.2013); עניין אלמלח, בפסקה 163 והאסמכתאות שם).

אינני סבור כי זכותו של המערער להליך הוגן נפגעה בעקבות הסרת החיסיון סביב זהותו של המומחה לביא רק בשלב מתקדם של ההליך הפלילי; ולכל הפחות זכות זו לא נפגעה במידה המצדיקה מתן סעד. כך, המסמך המתאר את זיהוי האופנוע – עדות המומחה לביא; ת/81 – עמד בפני המערער מרגע הגשת כתב האישום. במסמך זה מתואר, בקצרה, לאילו ראיות נחשף המומחה לביא (תוך הסתרת שמו), ועל סמך אילו סימנים ייחודיים הוא מזהה את האופנוע. יתר על כן, מבחינה מעשית, כפי שצוין בהכרעת הדין,

המומחה לביא לא הוסיף הרבה בעדות שמסר במשטרה לאחר הסרת החיסיון שלו. במילים אחרות, זיהוי האופנוע, במובן הראייתי של העניין, היה ידוע למערער היטב – וכל שלא היה ידוע הוא זהות נותן העדות. עוד יודגש, כי ניתנה למערער האפשרות לבצע חקירות נוספות בעקבות העדות של המומחה לביא (ואכן ראש צוות החקירה נחקר פעם נוספת בעקבות כך).

45. עוד יצוין, כי אין בשני פסקי הדין אליהם הפנה המערער בהקשר זה כדי לסייע בידו. אשר לפסק הדין בעניין אבו סעדה – באותו מקרה הרשעת הנאשם הייתה מבוססת על עדות של עד יחיד, שבהודעתו האחרונה במשטרה מסר כי ראה את הנאשם ושניים נוספים מכים את המנוח למוות בתוך אוהל, ואולם הודעותיו הראשונות, בהן מסר כי הוא לא ראה ולא היה יכול לראות מי הכה את המנוח, היו תחת חיסיון – והתביעה הציגה בפני בית המשפט וההגנה מצג מטעה, לפיו אין בהודעות אלה כדי לסייע להגנת הנאשם.

אשר לפסק הדין בעניין אלמלח – באותו עניין נדונה הרשעתו של נאשם בביצוע אונס של שתי מתלוננות שעה שהיו בגילופין. הועלתה אפשרות שהנאשם החדיר מבעוד מועד סם אונס למשקאות ששתו המתלוננות (אפשרות בה האמינו המתלוננות, ואשר השפיעה על תפיסתן ביחס לאירוע), ואולם כמעט עד לתום המשפט ההנחה הייתה שהעניין לא נבדק במסגרת החקירה (כתב האישום לא יחס מעשה זה לנאשם). לאחר שהוגשו הסיכומים בתיק, ולפני מתן פסק הדין, התברר כי כחודש וחצי לאחר האירוע נעשתה בדיקה לאיתור סם אונס, שתוצאתה הייתה שלילית, אולם רק בחלוף כשנתיים התוצאות הועברו לידיעת הפרקליטה, ומיד לאחר מכן הועברו לבאי-כוח הנאשם. שופטי הרוב סברו כי סעד ראוי למחדל זה הוא זיכוי של הנאשם, בין היתר מאחר שלשיטתם קו הגנה לגיטימי שלו נפגע (עמדתי בפסק דין זה, שנותרה דעת מיעוט, הייתה כי הסעד הראוי הוא התערבות ברמת העונש שיושת על הנאשם והקלה בו, מאחר שלא היה ניתן לקבוע שקיימת אפשרות סבירה לכך שגילוי בזמן אמת של תוצאות הבדיקה היה מוביל לזיכוי הנאשם. ראו בפסקה 15 לחוות דעתי).

פסקי הדין הללו רחוקים כרחוק מזרח ממערב מענייננו. כאמור, במקרה דנן תוכן הדברים שמסר המומחה לביא, באמצעות מזכר של החוקר שגבה את העדות המקורית, הועבר לידיעת ההגנה עם הגשת כתב האישום, וכל שהיה תחת חיסיון הוא זהותו של המומחה לביא (זאת בשל חששו בתחילת הדרך להעיד מול גורמים עבריינים). בנסיבות אלו לא ניתן לומר כי נפגעה יכולת המערער לגבש את קו הגנתו, בוודאי לא בצורה מהותית המצדיקה ביטול הרשעה, או, אפילו, הקלה בעונש.

46. שלישית, ובכל הנוגע לחוות דעת לביא עצמה, המערער טוען, בעיקרם של דברים, כי המומחה לביא זיהה את האופנוע שנצפה במצלמת אצ"ל-ויצמן כקוואסקי משנת 2019, ואילו האופנוע שבבעלות המערער הוא משנת 2020 – כאשר לשיטתו קיים הבדל משמעותי בין שני דגמים אלו בצורת האגזוז. ביחס לטענה זו אבהיר את הדברים הבאים. תחילה, יודגש כי לשנת הייצור, כשלעצמה, אין משמעות רבה שכן לעיתים דגם המיוצר בחו"ל בשנת 2019 יוכר בישראל כדגם משנת 2020. לגוף העניין, המערער הציג באופן מגמתי את עדותו בבית המשפט של המומחה לביא, תוך שחילץ מתוכה אמירות חלקיות הנוחות לו. עיון בעדותו של המומחה לביא במלואה מלמד כי הלה הבהיר שאיננו יכול לקבוע באופן חד-משמעי אם מדובר באופנוע משנת 2019 או משנת 2020 (ראו למשל פרוטוקול הדיון מיום 19.2.2024 בעמ' 644 ש' 11-13, 26-27; עמ' 649, ש' 8-9, 15-18; עמ' 650, ש' 26; עמ' 653, ש' 18-20). כמו כן, זיהוי האופנוע כאופנוע מסוג קוואסקי התבסס על מספר מאפיינים שונים שלו (כגון מסכת החזית, הפנס האחורי, הידיות ולוח השעונים), ולא רק על צורת האגזוז, הגם שהייתה לכך חשיבות. בהקשר אחרון זה, אבהיר כי עיינתי במוצגים נ/24 ו-נ/25, המציגים תצלומי סטודיו של אופנועים מדגם 2019 ומדגם 2020. אכן, ניתן לראות בתצלומים אלה של שני הדגמים, המציגים את האופנועים במצב עמידה (סטאטי), והמצולמים על ידי צלמים מקצועיים, במצלמות איכות ובתנאי תאורה אופטימלית, באופן ברור למדי את ההבדל בצורת האגזוז בין הדגמים הללו. ואולם, לא כך הדבר כאשר מסתכלים בתיעודים מזמן אמת מהצמתים, לנוכח העובדה שהאופנוע מצוי בתנועה, התאורה גרועה, ואיכות הצילום נמוכה. תיעודים אלה אומנם אפשרו למומחה לביא, כאמור, להגיע לכדי מסקנה ביחס לסוג האופנוע, אך הוא לא זיהה הבדל בצורת האגזוזים, ובהתאם לא קבע באיזה דגם קונקרטי של קוואסקי מדובר. למותר לציין כי אף אני לא זיהיתי הבדל כאמור בחומר הראיות שהוגש לנו (בכלל זה עיינתי ב-ת/73, תמונה ממערכת עין הנץ בצומת אצ"ל-ויצמן; ובדו"חות הצפייה בסרטונים מצומת בשיסט-אצ"ל ואצ"ל-ויצמן (ת/127 ו-ת/139) עוד יוער, כי ב-ת/81 מתואר כי האופנוע זוהה על ידי המומחה לביא כקוואסקי מסוג Z1000SX מהשנים 2010-2020 או מסוג 1000SX משנת 2020 – כמו האופנוע של המערער. כך או אחרת, בית המשפט קמא קבע כי האופנוע שזוהה בצומת אצ"ל-ויצמן הוא אופנוע מסוג קוואסקי בדגם 1000SX, מהסוג שבבעלות המערער. לכך אוסיף כי לא ניתן לשלול ששנת הייצור שלו היא 2019 או 2020, ובהתאם לא נקבע כי האופנוע שזוהה הוא מהדגם הספציפי שבבעלות המערער (ראו גם עמדת המדינה בפרוטוקול הדיון שנערך לפנינו ביום 12.2.2026, החל מעמ' 26 ש' 19 ועד עמ' 27 ש' 1).

47. טענת אי ההיתכנות – עיקרה של טענה זו בכך שהאופנוע החשוד חצה את צומת בשיסט-אצ"ל בשעה 06:17, קרי לפני שהרצח בוצע (שהרי מוסכם כי המנוח החנה את רכבו בחניון החווה החקלאית בשעה 06:17:45). זאת, שכן הזמן המופיע במצלמה בצומת הוא 06:11, והיה צריך לקבוע, לשיטת המערער, כי הפער בין זמן זה לזמן האמת עומד על 6 דקות. ליתר דיוק, את עיקר יהבו משליך המערער על כך שלאחר שבית המשפט קמא ציין כי לא ניתן לקבוע ממצאים על סמך המזכרים או העדות של החוקר שפרק את המצלמות, הוא ערך השוואה עצמית בין נתונים שונים, וזאת מבלי שהוגשה חוות דעת מתאימה. והכול, לשיטת המערער, תוך פגיעה בזכותו להליך הוגן.

אין בידי לקבל טיעון זה. לא אחת נקבע כי בית המשפט רשאי לבצע השוואות שונות על מנת לקבוע ממצאים עובדתיים – למשל תוך שימוש בחושי, לשם זיהוי קולו של הנאשם בדרך של שמיעה, או לשם השוואת דמות המופיעה בתמונות או בסרטונים לדמותו של הנאשם (ע"פ 440/87 תד נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(1) 793, 801-802 (1989); ע"פ 3834/20 קלפון נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (29.7.2021); ע"פ 8322/21 (1989); ע"פ 14-13 פסקאות (13.4.2022); ואק, בעמ' 1168). הטעם לכך הוא שאין מדובר בנושא שבמומחיות, ובהתאם בית המשפט יכול לקבוע בנדרון ממצאים גם ללא עזרת מומחה. במקרה שלפנינו, כאמור, בית המשפט ערך השוואה באופן עצמאי בין נתוני איתוראן (מתוך ת/175) לבין הזמן שהופיע בערוצי המצלמה בצומת בשיסט-אצ"ל (מתוך ת/146), ועל בסיס זה למד כי הפער בין זמן המצלמה לבין זמן האמת עולה על 7 דקות ומתקרב ל-7 וחצי דקות. ההשוואה בין הנתונים האמורים, כשלעצמה, איננה כרוכה במומחיות מיוחדת או מומחיות טכנולוגית המחייבת היזקקות למומחה – ובית המשפט רשאי לעשותה בעצמו. במילים אחרות, בית המשפט ביצע אינטגרציה בלבד בין ראיות שונות שהונחו לפניו – ולא מצאתי בכך כל פגם (ראו למשל ע"פ 1324/23 אבו עבד נ' מדינת ישראל, פסקה 91 (15.7.2024), בו צוין כי דו"ח האיתוראן שהוגש "יכול ללמדנו יותר ממה שיש בו" (ההדגשה במקור), ועל בסיס שילובו עם ראיות נוספות – יצר בית המשפט ציר זמן ביחס למיקום הרכב בבוקר האירוע). ודוק, אין מדובר בהוכחת המהימנות והדיוק של מערכת האיתוראן עצמה – בעניין זה הוגשה עדות של מומחה. עוד יצוין, כי למערער ניתנה אפשרות להגיש השלמת טיעון בהקשר זה, וטענותיו נבחנו על ידי בית המשפט קמא. לבסוף, יצוין כי מסקנתו של בית המשפט לעניין פער הזמנים נתמכה גם בכך שבצומת אצ"ל-ויצמן, המצויה במרחק של כ-300 מטרים בלבד, נצפה בשעה 06:19:14 אופנוע שחור ואופנוע עם קסדה שחורה, ויותר מסתבר לקבוע שזמן הנסיעה בין שני הצמתים עומד על דקה ולא שתי דקות.

48. עוד נטען תחת טענת אי-ההיתכנות, כי זמני השיחות למוקד מד"א ולמשטרה מלמדים כי כאשר האופנוע השחור חלף בצומת בשיסט-אצ"ל – גם לפי קביעת בית המשפט קמא – המנוח היה בחיים. דא עקא, עיון בשיחות הללו מלמד אחרת. כך, למשל, העד נחמיה התקשר למוקד 100 בשעה 06:20 (ת/172) וציין כי הוא שמע את היריות לפני שתי דקות (מוצג ת/2):

אזרח: כי אני רצתי וראיתי איזה אופנוען שעוצר בצד
ורכב שנכנס לחניה אנחנו המשכנו, ועם הגב הייתי
ושמענו את היריות וזה ברור לחלוטין
שוטר: אתה ראית אופנוען שנכנס לשמה בזמן שהיו
היריות?
אזרח: ראיתי שעצר בצד הלך ברגל לחניה וירה, אני לא
ראיתי את היריות אני שמעתי אותן.
[...]
שוטר: אז אתה אומר שראית את היורה?
אזרח: ראיתי הוא עם קסדה, לא ראיתי אותו ראיתי בן
אדם הולך עם קסדה
שוטר: לפני כמה זמן זה קרה?
אזרח: לפני 2 דקות

אומנם במהלך החקירה הנגדית העד נחמיה מסר כי התקשר למשטרה בחלוף חצי דקה-דקה משמיעת היריות, אך בהמשך עדותו, בחקירה החוזרת, הבהיר כי הוא רץ כ-250 מטר מהנקודה שבה נשמעו היריות ועד לחנות בה הוא ושני הרצים שהיו עמו עצרו על מנת לבצע את השיחה. מכאן שפרק זמן של כ-2 דקות בין היריות לשיחת הטלפון הגיוני יותר מאשר כחצי דקה. יתר על כן, בית המשפט קמא קבע כי לא ניתן להסיק מהראיות והעדויות השונות את המועד המדויק של הירי, "אלא לכל היותר לקבוע כי הדיווחים היו דקות ספורות לאחר שמיעת היריות" (פסקה 108 להכרעת הדין). קביעה עובדתית זו, שלא ראיתי מקום להתערב בה, הולמת את לוח הזמנים המשוער של הרצח, ולא ניתן להסתפק בה כדי לבסס את טענת אי-ההיתכנות, לא כל שכן כדי להטיל ספק סביר במסקנה המרשיעה.

49. פתיחת וסגירת הסוויץ' – טענת המערער ביחס לכך היא שמנתוני איתוראן עולה כי ב-9 מבין 34 ימי שישי שתועדו הוא פתח וסגר את הסוויץ' ברכבו בשעות הבוקר המוקדמות, ומשכך אין מדובר באינדיקציה ייחודית לכך שביום הרצח הוא ירד לרכב כדי להכניס ולהוציא את הכיסוי של האופנוע. גם אם כך הם פני הדברים, לא רק שהמערער לא סיפק הסבר מדוע הוא ירד לרכב בשעות הבוקר המוקדמות של יום הרצח עצמו, ואף טען בתחילה כי הוא ישן עד שבתו העירה אותו וסיפרה לו כי המנוח נרצח – אלא שמדובר בראיה המהווה חלק ממכלול ראיות נסיבתיות (ראו המתואר בסעיפים ג(2) ו-ו

ג(3) (בפסקה 35 לעיל) המשתלבות היטב זו בזו, המלמדות על כך שהמערער יצא מביתו רכוב על גבי אופנועו לכיוון מקום הרצח בשעה המתאימה במדויק לתזה שהציגה המדינה. ככזו, אין מדובר אומנם בראיה קונקלוסיבית לכך שהמערער הוא הרוצח, ואולם, בוודאי מדובר בראיה בעלת משקל נכבד. משכך, גם אם היה ניתן, לכאורה, לראות בנתונים אלה משום הסבר כלשהו בדבר פתיחת וסגירת הסוויץ' בבוקר הרצח – בנסיבות האמורות, ומשעה שלא ניתן לכך כל הסבר, יש בעובדה זו כדי להוות נדבך משמעותי במסד הראייתי הנסיבתי הקיים בתיק.

50. ראיית הנשק – בית המשפט קמא, ובהתאם הצדדים במסגרת טענותיהם, התייחסו ארוכות לראיית הנשק, ובפרט לעניין ההתאמה הייחודית (קרי ההתאמה בין התרמילים שנמצאו בזירת הרצח לבין האקדח של המערער). בעניין ההתאמה הייחודית בית המשפט קמא קבע כזכור כי בשל קשיים בעבודת המעבדה לא ניתן לתת לה משקל משמעותי. על אף הטענות הרבות שהועלו בהקשר זה, סבורני כי אין צורך להכריע בשאלות הנוגעות להתאמה הייחודית, אף לא למעלה מן הצורך, משעה שממילא בית המשפט קמא לא הסתמך עליה על מנת להרשיע את המערער. ניתן איפוא להסתפק במכלול הראיות הנסיבתיות האחרות הקיימות בתיק זה כדי להגיע לתוצאה זו ברמת ההוכחה הנדרשת בהליך פלילי. משכך, ובהינתן שהכרעת בית המשפט קמא בוססה בעיקר על היבטים קונקרטיים של יישום השיטה לפיה פעלו מומחי המז"פ במקרה הנדון, סבורני כי מוטב שנותיר את השאלה העקרונית של קבילות ראיה מדעית מסוג זה למקרה אחר. אציין עוד, ביחס לטענה בדבר שינוי בנוק, כי המערער מבקש להסתמך על אמירה חלקית בהכרעת הדין שלפיה "מסקנת המומחה שהנוקד שויף נסמכת על אי ההתאמה שנמצאה" (פסקה 208ד להכרעת הדין), ולשיטתו היא מצדיקה את זיכוי משעה שאי ההתאמה מאפשרת לשלול באופן פוזיטיבי את הטענה כי האקדח שלו הוא זה שבו נעשה שימוש לביצוע הרצח. לא ניתן לקבל טענה מפליגה זו, בהינתן שחוות הדעת לא אומצו על ידי בית המשפט בעניין זה, כך שלא ניתן משקל משמעותי להתאמה הייחודית (כאמור, בית המשפט גם לא הסתמך עליה לביסוס הרשעת המערער). יתר על כן, בית המשפט קבע כי מסקנת המומחה האמורה מוקשית, שכן לא ניתן לקבוע אם הנוקד שויף לפני או אחרי הרצח ואף לא ניתן לקבוע כיצד השיוף נעשה (אף אם הדבר מתיישב עם התנהלות המערער לפני ואחרי הרצח לצורך הסתרת זהותו). בכל הנוגע להתאמה הסוגית (קרי ההתאמה בין התרמילים לאקדח מסוג גלוק), מצאתי לנכון לדחות את טענת המערער לפיה משעה שבית המשפט קמא לא בחן את היקף השימוש באקדח זה בישראל, לא היה מקום לתת להתאמה זו משקל מלא. הטעם לכך הוא שההתאמה בין התרמילים לבין אקדח מסוג גלוק דור 4 – עומדת בעינה, והיא בוודאי מהווה ראיה נסיבתית התומכת בהרשעת המערער (גם אם

מדובר באקדח נפוץ). כך או אחרת, המשקל שניתן לראיה זו על ידי בית המשפט קמא נמוך, כחלק ממכלול הראיות הנסיבתיות הקושרות את המערער לאירוע, והוא הולם את המשקל הנכון שיש ליחס להתאמה שכזו.

51. התנהלות המערער לאורך הליך החקירה – כפי שנקבע לא אחת בפסיקה, "הדעת נותנת כי כאשר אדם עומד אל מול האשמות קשות ונאבק על חפותו, ישטח על אתר את גרסתו שבכוחה לזכותו" (ע"פ 6101/16 עווד נ' מדינת ישראל, פסקה 42 (28.6.2017) (להלן: עניין עווד)). ראו גם: עניין ג'בר, בפסקה 21). בענייננו, במקום לעשות כאמור, המערער שתק למשך חלקים נרחבים בחקירה; בהמשך התייחס באופן סלקטיבי בלבד לשאלות החוקרים, והכול תוך שהוא נוהג ביהירות ותוקף באופן מילולי את החוקרים. התנהלות זו אפיינה במידה רבה גם את עדותו של המערער בבית המשפט קמא. זאת ועוד, נקבע כי גרסאותיו הכבושות של המערער, וכן טענת האליבי השקרית שמסר, מלמדות על חוסר מהימנותו. לא מצאתי טעם מבורר להתערב בקביעות אלו. כאמור, בית המשפט שמע את עדותו של המערער, בחן את הסתירות העולות ממנה ומיתר חומרי החקירה, ומסקנותיו מקובלות עליי. ממילא, גם אם אקבל את טענתו העיקרית של המערער לפיה אין לראות בשתיקה או בשקרים שלו כראיה עצמאית המחזקת את החשדות כנגדו – ולא שוכנעתי כלל כי כך יש לעשות במקרה דנן – לא יהיה בכך כדי לשנות מתוצאות פסק הדין.

השלב השני – מסקנה לכאורית מפלילה

52. בשלב השני, כאמור, בית המשפט נדרש לבחון את התמונה הכוללת העולה ממכלול החומר הראייתי והקביעות העובדתיות; ועל רקע זאת לקבוע האם קמה, ברמת ההוכחה הנדרשת בהליך פלילי, מסקנה מפלילה לכאורה כי הנאשם ביצע את המעשים המיוחסים לו. כך ייעשה בדרך של היסק לוגי, על בסיס ניסיון החיים והשכל הישר (ע"פ 3652/14 כנעאני נ' מדינת ישראל, פסקה 52 (28.12.2015)). כפי שעולה מהאמור עד כה, במקרה דנן קיימות ראיות נסיבתיות רבות ומגוונות, המשתלבות היטב זו עם זו לכדי תמונה אחת מלאה, המלמדת מעל לכל ספק סביר, כי המערער רצח את המנוח.

53. המערער טוען, אומנם, כי לא ניתן לבצע בענייננו "צעד נוסף", ולקבוע את אשמתו על בסיס הראיות הנסיבתיות הקיימות, שכן אלו, לכל היותר, מלמדות על נוכחות בזירת הרצח, ושוללות את טענת האליבי שלו – אך הן אינן מלמדות על כך שהוא ביצע את הרצח (יוער כי טענה זו לא הופיעה בעיקרי הטיעון מטעם המערער אלא רק בהודעת הערעור). לשיטתו, השלמת התמונה הראייתית נעשתה ב"ריק ראייתי" ותוך הנחת

המבוקש. לא ניתן לקבל טענה זו, לנוכח התמונה המובהקת שעולה ממכלול הראיות הקיימות בתיק. ה"צעד הנוסף" שביצע בית המשפט קמא, עליו מלין המערער, מבוסס על ניסיון החיים והשכל הישר, ומהווה היסק לוגי ישיר ומתבקש. זוהי מהותו של השלב השני של המבחן התלת-שלבי. יפים בהקשר זה דבריו של השופט מישאל חשין ז"ל:

ראיה פלונית נוטה לכיוון הרשעה, וכך הן ראיות פלמונית, אלמונית, צלמונית ותלמונית. כל אחת מאותן ראיות עשויה להתפרש – כשהיא לעצמה – גם כאירוע בלתי צפוי ובלתי נחזה, כתעות ממעל. ואולם שרשרת של תעות אינה חזון נפרץ וממילא מקרבת היא אותנו אל הרשעה ואל סילוקו של ספק סביר. [...] אכן, יד המקרה, מעשה אל, אצבע אלהים, מחזה תעות, כאשר באים בזה אחר זה באותה מערכת עצמה, אין הם אך מצטרפים האחד אל רעהו אלא כופלים הם אלה את אלה.

(ע"פ 6251/94 בן-ארי נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(3) 129-128 (1995); ההדגשה במקור. פסק הדין אושר לאחר דיון נוסף במסגרת דנ"פ 3391/95)

54. על מנת שלא ימצא הכתוב חסר, אדגיש בהקשר זה שלושה עניינים:

ראשית, אין חולק, כי כל אחת מן הראיות הנסיבתיות שלפנינו, כשלעצמה, לא הייתה מספיקה, אפילו בקירוב, לשם הרשעת המערער, ועל כן אילו הייתה עומדת בבדידותה, היה מקום לזכותו. אפס, ההרשעה במקרה זה מבוססת על מארג הראיות הנסיבתיות השלם הקיים בתיק, שהינו רחב ומגוון עד מאד – המניע; הסיורים המקדימים; ה"חזרה הגנרלית"; תיעוד נתוני איתוראן על פתיחת וסגירת הסוויץ' ברכב המערער; זיהוי הרוצח כנהג האופנוע הנמלט; ההתאמה בלבוש, בקסדה ובסוג האופנוע בין הנצפה בסמוך לבית המערער לנהג האופנוע הנמלט; ההתאמה הסוגית בין האופנוע וכלי הנשק ששימשו לביצוע הרצח לאלה שבבעלות המערער; הפרכת טענת האליבי; העדר כל הסבר לפעולות שביצע המערער בבוקר בו התבצע הרצח; אי שיתוף הפעולה מצד המערער עם רשויות החקירה; שקרי המערער וכיו"ב. כל אלה מגבשים באופן שאינו מעורר כל ספק סביר תמונה מפלילה נגד המערער. ודוק, "גם אם כל ראיה העומדת בפני עצמה נחזית להיות תמימה ומקרית, הרי שצירופן יחד שולל את האפשרות כי מדובר אך במקריות ומציב במקומה תרחיש פלילי שאינו משתמע לשתי פנים" (ואקי, בעמ' 1000). על כן, גם אם היה ניתן לקבל את הסברי המערער ביחס לראיה כזו או אחרת, הרי שלנוכח מכלול הראיות הנסיבתיות השלם, טענה לפיה מדובר אך בצירוף מקרים אינה מתקבלת על הדעת (עניין קריאף, בפסקאות 97-98).

55. שנית, במקרה דנן התמונה הכוללת ביחס לאשמת המערער ברורה וחד-משמעית, גם אם היא אינה שלמה. בהקשר זה הדגישה הפסיקה כך:

אמנם ישנם 'חללים' מסוימים בסיפור המעשה כפי שאירע. ואולם, בהכרעת הדין אין חובה לספק הסבר לכל מה שהיה או לא היה ואין חובה לפתור את כל 'החידות' העולות. מלאכת הרכבת התמונה הכוללת המצטיירת מן הראיות, איננה מחייבת שכל אבני תמונת ההרכבה 'יימצאו' ויונחו במקומן. די בכך שהמעין בתמונה המורכבת מאבני תמונת ההרכבה הקיימות, אף שאינן מלאות, יוכל לקבוע בוודאות: אני רואה בית, אני רואה עץ, אני רואה שמיים. די בכך שבית המשפט הקובע את העובדות, אף שלא כל רכיביה של תמונת ההרכבה מצויים לנגד עיניו, יהיה מסוגל להרכיב את חלקיה המהותיים של התמונה, אף שלא את התמונה המלאה לפרטי פרטיה. אכן, התמונה אינה מלאה, אך היא תמונה מספקת.

(ע"פ 4354/08 מדינת ישראל נ' רבינוביץ', פסקה 50 (22.4.2010))

די בדברים אלה כדי לדחות את הטענות (או ה"תהיות") השונות שהעלה המערער כלפי התזה המרשיעה אותו – בהן העובדה שלא הוכחה התאמה ייחודית בין האקדח של המערער לבין התרמילים; אי קביעת ממצא ביחס לדרך הנסיעה בחזרה מזירת הרצח לבית המערער, ואי תיעוד של מסלול הנסיעה השלם; אי קביעת ממצא ביחס לזהות בין האופנועים השונים שתועדו (בצמתים השונים או בסביבת ביתו של המערער); היעדר סימני דבק על לוחית הרישוי של האופנוע של המערער. בקשר להעדר הממצא האחרון אעיר כי בדיקת סימני הדבק (איזולירבנד) על לוחית הרישוי של האופנוע נערכה כשלושה שבועות לאחר הרצח, כך שאין זה מפתיע שלא נמצאו שאריות של דבק על לוחית הרישוי (ראו והשוו, ביחס לכך שהיעדרם של ממצאים פורנזיים חיוביים אינו משליך בהכרח על ההרשעה: ע"פ 8962/12 נחמיאס נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (31.8.2016); עניין עווד, בפסקה 41). טענות אלה אינן מטילות ספק, ולו קל, בתזה המרשיעה, וזו עומדת על כנה, גם לנוכח העניינים שנותרו ללא מענה, לאור עוצמת מכלול הראיות הקיימות בענייננו, המבססות את אשמת המערער מעבר לכל ספק סביר (ע"פ 7443/06 ארקה נ' מדינת ישראל, פסקה 45 (28.9.2008). כן, השוו, ע"פ 5706/11 רון נ' מדינת ישראל, פסקאות 127-128 (11.12.2014) (אישור הרשעה ברצח הילדה רוז פיזם למרום שמנגנון ההמתה נותר בלתי ידוע)).

56. שלישית, נקודה המחזקת משמעותית את המסקנה כי מכלול חומר הראיות תומך בגרסת המדינה באופן הצולח את השלב השני של מבחן הראיות הנסיבתיות, היא העובדה שאין בחומר הראיות ראיה משמעותית שאינה מתיישבת עם גרסה זו. אכן, כפי שצוין, פיסות אחדות ב"פאזל" עודן חסרות, ואולם לא נמצאה ולו ראיה משמעותית אחת שאינה מתיישבת עם התמונה שהרכיבה המדינה. מצב דברים זה אינו נפוץ בהליכים פליליים. גם בתיקים נסיבתיים מבוססים היטב, עשויה להיות פיסת "פאזל" שאינה מתאימה למסגרת הראיות הכללית: קליע או תרמיל המצויים במקום שאין לו הסבר; טביעת אצבע של אדם בלתי מזוהה שנמצאה בזירה; גרסת עד ראיה מרכזי שאינה מתיישבת עם זיהוי העברייני; וכיו"ב. ראיה מסוג זה אינה ממוטטת בהכרח את מגדל הראיות הנסיבתיות (שכן ייתכן שיש לה הסבר שאינו בדיעתנו המיישב בין הראיה לגרסת המאשימה, כגון שהקליע הוזז באופן שאין לו תיעוד), ואולם הימצאותה מחייבת את בית המשפט לנהוג בזהירות, ולבחון היטב האם אין בה כדי להטיל ספק סביר בגרסת המאשימה. אפס, בענייננו, למרות מאמציו הרבים של הסנגור המלומד, לא עלה בידו להצביע ולו על ראיה משמעותית אחת שכזו. טענתו המרכזית לפנינו הייתה שהאופנוע המצולם בצומת אצ"ל-ויצמן הוא משנת יצור שונה מהאופנוע של המערער, ולפיכך אינו אופנועו (טענה זו תפסה את מרכז הבמה, משבית המשפט קמא השכיל להפריך את קש ההצלה הקודם בו נאחזה הגנת המערער – טענת אי-ההיתכנות). ואולם, לא רק שעדות המומחה מטעם המדינה אינה מבססת טענה זו (נהפוך הוא. ראו פסקה 46 לעיל), אלא שהמערער לא הביא חוות דעת מטעמו המבססת טענה זו (שלכאורה, אין כל קושי בהוכחתה). פרט לעניין זה, ולאי-התאמות כאלה או אחרות בין מבנה הגוף של המערער לחלק מעדויות עדי הראיה ביחס לנהג האופנוע הנמלט (עניין שבית המשפט קמא הסבירו בנקל בהינתן תנאי הראות ואופן התרחשות האירוע. ראו פסקאות 91-92 לפסק הדין), כל פיסות ה"פאזל" – והן רבות ומגוונות – מתאימות היטב לתזת המדינה לפיה המערער הוא זה שירה במנוח. קשה עד מאד להניח כי עניין זה מקרי. אילו המערער לא היה היורה, ניתן להניח, בראייתי, שלפחות חלק מהממצאים הרבים שאספה המדינה לא היו מתיישבים עם ייחוס האשמה למערער (כך, למשל, סוג הנשק; צבע החולצה והקסדה של היורה; סוג האופנוע; וכן הלאה). העדרן של ראיות כאלה במקרה דנן, מחזק מאד את המסקנה כי מכלול הראיות הנסיבתיות שהוצג מבסס בצורה שאינה מותירה כל ספק את גרסת המדינה בדבר זהות מבצע הרצח.

השלב השלישי – תרחישים חלופיים

57. כזכור, במסגרת השלב השלישי והאחרון מועבר הנטל הטקטי לכתפיו של הנאשם (להבדיל מנטל ההוכחה, שלעולם נותר על כתפי התביעה), כך שעליו להעמיד גרסה חלופית המקימה ספק סביר במסקנה המפלילה נגדו. במקרה דנן, המערער לא הציג כל תרחיש חלופי המתיישב עם המכלול הראייתי. שני התרחישים החלופיים שהוצגו – הדמות המסתורית והרוכב הלבן – אינם מקיימים את דרישות הדין בהקשר זה, לפיהם על התרחיש החלופי להיות מבוסס בחומר הראייתי הקיים בתיק, ועליו לספק הסבר חלופי למכלול הראייתי ולתמונה המפלילה הנובעת ממנו (ע"פ 3914/05 אלחרר נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (10.11.2008); עניין זהר, בפסקה 22; ע"פ 5706/24 תאג' נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (17.8.2025)).

ביחס ל"דמות המסתורית" המערער טוען כי באחד מהסרטונים מזירת הרצח, עובר לביצועו, רואים אדם הלבוש במכנס בהיר וחולצה כהה – מבלי שזהותו התבררה. ואולם, אין די בהצבעה על דמות כלשהי כדי לעורר את הספק הסביר הנדרש בהקשר זה (המהווה "תרחיש חלופי" כאמור).

ביחס ל"רוכב הלבן", הכוונה היא לרוכב אופנוע החובש קסדה לבנה ולובש חולצה ארוכה, שחצה את צומת בשיסט-אצ"ל דקה לאחר האופנוע השחור, וזאת כאשר הרמזור היה באור אדום, ותוך שהוא ביצע, לשיטת המערער, תנועה חשודה לכיוון מותניו (לכאורה למקום שבו מחזיקים באקדח). ברם, מלבד העובדה שהאופנוע חצה את הצומת בניגוד לחוקי התנועה, אין כל ראיה המחשידה אותו בביצוע הרצח, לא כל שכן קושרת אותו אליו. כך, למשל, עדי הראייה מזירת הרצח תיארו את החשוד בביצוע הרצח כמי שהחזיק בקסדה שחורה דווקא ולבש חולצה קצרה; והאופנוע לא נצפה בהמשך במצלמת אצ"ל-ויצמן. בהתאם, מעורבותו של אופנוע זה בביצוע הרצח – נשללה על ידי גורמי החקירה. יתרה מזאת, תרחיש הרוכב הלבן בוודאי אינו מהווה "גרסה שלמה" לצבר הראיות הנסיבתיות בענייננו, והוא אינו מספק הסבר חלופי למכלול הראייתי המשמעותי העומד נגד המערער. כדי לקבלו, עלינו להאמין כי כל הראיות שהוצגו לעיל אינן אלא צירוף מקרים פנטסטי וייחודי (עניין פלוני, בפסקה 44) – ולא ניתן לעשות כן רק על בסיס קיומו של רוכב אופנוע נוסף.

58. גם דינה של טענת האליבי שהעלה המערער להידחות, ולמעשה היא פועלת נגדו. תחילה, המערער מסר כי הוא ישן בשעה שבוצע הרצח, וכי התעורר רק בעקבות שיחת טלפון שקיבל מבתו לאחר הרצח, בין השעות 08:30 ל-09:00. טענה זו מנוגדת לראיות אובייקטיביות הקיימות התיק – ובהן, בין היתר, נתוני האיתוראן המלמדים על פתיחה וסגירה של הסוויץ' ברכב המערער משעות הבוקר המוקדמות של יום הרצח (מהשעות 05:36, 05:41, 06:36, 06:39); נתונים (DATA) מהטלפון של המערער (בשעה 07:20); והנסיעות שביצע המערער ברכבו (בין השעות 07:47 ל-08:04 ולאחר מכן נסיעה שנייה בין השעות 09:11 ל-09:39). ואכן, המערער שינה את גרסתו, וטען כי הוא "ישן לסירוגין" בביתו. בית המשפט קמא קבע כי מדובר ב"גרסה כבושה לחלוטין", נוכח המועד שבו היא הועלתה, השינוי המשמעותי שחל בה, ומשעה שהיא איננה מתיישבת עם הראיות האחרות הקיימות בתיק – ולא מצאתי הצדקה להתערב בקביעה זו. הטיעון העיקרי שהעלה המערער בהקשר זה הוא כי יש ראיות אובייקטיביות המלמדות כי הוא היה בבית בשעות מסוימות – אולם אין בראיות אלה כדי לשלול את האפשרות שהוא ביצע את הרצח, או כדי להעיד שהוא אכן "ישן לסירוגין" לשיטתו, והן דווקא משתלבות היטב בתזה המרשיעה נגדו. יתר על כן, אף אין בכך שהטלפון של המערער אוכן בביתו כדי לסייע לו, שכן אפשר, ואף סביר, להניח כי אדם היוצא לבצע רצח לאחר שתכנן אותו למשך מספר חודשים – לא ייקח עמו את מכשירו הסלולארי, היכול להוות ראיה משמעותית כנגדו, ככל שימקם אותו בזירה בזמן אמת.

59. הנה כי כן, לא קיים הסבר חלופי המתקבל על הדעת לגרסת המדינה, ובהתאם לא נמצא בסיס לקיומו של ספק סביר ביחס למסקנה המרשיעה לפיה המערער ביצע את הרצח. המערער לא עמד איפוא בנטל הטקטי שהועבר אליו במסגרת השלב השלישי של המבחן התלת-שלבי.

סיכום הדיון

60. סיכומי של דבר, אם תישמע דעתי, נותר בעינה את הרשעת המערער בעבירת הרצח בנסיבות מחמירות. כפי שראינו לעיל, מצבור הראיות הנסיבתיות בענייננו הינו מגוון ומשמעותי, והתמונה הכוללת העולה ממנו ברורה ומצביעה על המערער כמי שביצע את רצח המנוח מעל לכל ספק סביר. ה"פאזל" שנוצר מצירוף הראיות הרבות הקיימות בתיק מעיד איפוא באופן חד משמעי על המערער כמי שרצח את המנוח. מסקנה מרשיעה זו לא נסתרה. משכך, דין הערעור להידחות.

61. להשלמת התמונה, ועל אף שלא הועלו טענות בהקשר זה, יצוין כי המערער הורשע בביצוע עבירת רצח בנסיבות מחמירות, בהתאם לחלופה לפיה הרצח נעשה "לאחר תכנון או לאחר הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית" (סעיף 301א(א)(1) לחוק העונשין. להרחבה על חלופה זו, ראו, בין היתר: ע"פ 4066/22 ז'ירנוב נ' מדינת ישראל, פסקאות 31-17 (25.6.2023); יוסף אלרון ועומר רזין עבירות המתה: החוק והפסיקה 82-72 (2025); רועי אשכנזי "על רצח מתוכנן ושקול" הפרקליט נח (עתיד להתפרסם, 2026)). בענייננו ברי כי שתי החלופות המנויות בסעיף מתקיימות. אשר לתכנון – המערער ביצע שורה ארוכה של סיורים עובר לרצח בסביבת בית מגוריו של המנוח ובאזור בית הכנסת, זאת על מנת להתחקות אחר שגרת יומו ולזהות את המועד והמיקום המתאימים לביצוע הרצח; ובכלל זה גם ביצע "חזרה גנרלית" ליום הרצח (ע"פ 7388/20 בן אוליאל נ' מדינת ישראל, פסקאות 18-17 (1.9.2022)). אף התנהלות המערער ביום הרצח מגבשת את רכיב התכנון – המערער יצא עם האופנוע מביתו כאשר הוא מצויד באקדח לשם ביצוע ההמתה, המתין למנוח בחניית בית הכנסת מספר דקות, ולאחר שזיהה אותו – ירה בו 7 כדורים ונמלט מהמקום. כמו כן, המערער כיסה מבעוד מועד את לוחית הרישוי של האופנוע באמצעות האיזולירבנד (ע"פ 3308/17 וחידי נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (15.1.2020)). אשר לשקילה וממשית וגיבוש החלטה להמית – מעשיו של המערער, הנפרסים על פני תקופה של כ-7 חודשים, וכללו פעולות מקדימות רבות, מלמדים כי המערער ביצע הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית עובר לביצוע ההמתה (ע"פ 5995/21 אבו אלחסנה נ' מדינת ישראל, פסקה 31 (16.6.2022)). כמו כן, חרף ההזדמנויות הרבות שהיו למערער לסגת מתכניתו העבריינית, הן בתקופה שקדמה לרצח והן ביום הרצח עצמו, הוא בחר להמשיך במעשיו ולהביא למותו של המנוח באופן המלמד על גיבוש ההחלטה להמיתו (ע"פ 7722/19 זרטנאי נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (19.4.2021)).

62. סוף דבר: לאור כל האמור, אם תישמע דעתי נדחה את הערעור ונותיר על כנה את הרשעת המערער בעבירת הרצח בנסיבות מחמירות. העונש בגין עבירה זו הוא מאסר עולם, ועונש זה בלבד. ממילא אין לפנינו ערעור ביחס ליתר רכיבי גזר הדין.

עופר גרוסקופף
שופט

השופטת גילה כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה לחוות דעתו המקיפה של חברי השופט עופר גרוסקופף, שלפיה יש לדחות את הערעור.

אכן, לנוכח צבר הראיות המקיף והמגוון העומד נגד המערער, ומשלא הוצע הסבר חלופי המתיישב עם חפותו, לא נותר עוד ספק סביר בדבר אשמתו של המערער ברצח המנוח.

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת

השופט חאלד כבוב:

אני מסכים.

חאלד כבוב
שופט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט עופר גרוסקופף.

ניתן היום, כ"ו תשרי תשפ"ז (07 אוקטובר 2026).

חאלד כבוב
שופט

גילה כנפי-
שטייניץ שופטת

עופר גרוסקופף
שופט

